

Správa

o prejavoch rasizmu, antisemitizmu,
nacionalizmu, neonacizmu
a ďalších typoch intolerancie
na futbalových štadiónoch

2008 a 2009

VYKOPNIME
ZO ŠTADIÓNOV

rasizmus

fare

Správa

**o prejavoch rasizmu, antisemitizmu,
nacionalizmu, neonacizmu
a ďalších typoch intolerancie
na futbalových štadiónoch**

2008 a 2009

Obsah

Úvod	2
Prejavy intolerancie na futbalových štadiónoch	3
Rasizmus	4
Antisemitizmus	14
Nacionalizmus	17
Iné (homofóbne, sexistické a ďalšie prejavy intolerancie)	26
Neonacizmus na futbalových štadiónoch v rokoch 2008 a 2009	30
Výskyt neonacistov a ich symbolov	31
Módne značky krajne pravicových futbalových ultras a hooligans	38
Neonacistická chuligánska scéna	39
Pozitívne iniciatívy v rokoch 2008 a 2009	42
Akčný týždeň FARE 2008	43
Ďalšie iniciatívy	47
Záver	50
Literatúra, Pramene	51

1 Úvod

Správa „Prejavy rasizmu, neonacizmu, antisemitizmu a nacionalizmu na futbalových štadiónoch“ vychádza z monitoringu, ktorý OZ Ľudia proti rasizmu s podporou siete FARE uskutočňovali počas uplynulých dvoch rokov najmä na futbalových štadiónoch, ale aj sledovaním prejavov rasisticky orientovaných ultras či hooligans vyjadrených prostredníctvom iných kanálov (TV, tlač , internet). Čiastkové zistenia, výstupy z monitoringu a ďalšie dáta nesúce známky into-lerancie boli počas tohto obdobia pravidelne publikované na internetovej stránke www.futbal.rasizmus.sk, v roku 2009 aj s podporou grantu od Nadácie otvorenej spoločnosti - Open Society Foundation.

2 Prejavy intolerance na futbalových štadiónoch

Prejavov intolerance sa dopúšťajú najmä skupiny ultras či hooligans medzi ktorými sa nachádzajú aj skupinky neonacistických chuligánov či rasistov. Tieto prejavy sú buď verbálne (popievky, chorály, pokriky, slogany) alebo grafické (symboly, šifry, slogany či kresby na transparentoch, vlajkách). Najčastejšie sa týkajú farby pleti futbalistov pochádzajúcich najmä z Južnej Ameriky resp. Afriky, etnického pôvodu súperových fanúšikov (zápasy DAC Dunajská Streda s väčšinou tímov, ktorých fanúšikovia tvoria etnicky majoritne homogénne skupiny sú poznačené nacionalizmom) alebo rôznych vulgárnych resp. nenávisných prezývok či prirovnaní, ktorými sa rivalské klany vzájomne na štadiónoch častujú a majú napríklad antisemitský („belasí židi“, „poľskí židi“, „rozkopal som slovanistu“ /bol to len belasý žid/), homofóbny (najmä zo strany fanúšikov voči konkrétnym hráčom, hoci tí nemusia byť nutne inej sexuálnej orientácie), sexistický (znevažovanie žien v klubových farbách súperovho tímu) alebo iný nenávisný pôvod.

K niektorým z týchto prejavov, ktoré častým používaním „zludoveli“ sa pridávajú aj bežní športoví fanúšikovia (najmä na zápasoch Slovana, Trnavy, Dunajskej Stredy, Nitry či Košíc). Oficiálne sa od týchto prejavov ex-post dištancujú kluby aj fankluby. Niekoľko odsudzujúcich vyhlásení vydal aj Slovenský futbalový zväz (SFZ). Aj vďaka medializácii týchto prejavov zo strany médií a OZ Ľudia proti rasizmu sa nimi v niektorých prípadoch zaoberala Disciplinárna komisia SFZ alebo iné orgány SFZ, ktoré väčšinou reagovali udelením pokút klubom za „Hrubé nešportové správanie“, napomenutím, alebo vydaním všeobecných pokynov, ktorými majú týmto prejavom zamedziť kluby či rozhodcovia.

2.1 Rasizmus

Rasistické prejavy časti obecnstva na futbalových štadiónoch sú zrejme najtypickejším a najčastejším sa vyskytujúcim prejavom intolerancie v dnešnom futbale aj na Slovensku. Týkajú sa najmä futbalistov inej farby pleti v drese súpera avšak prišlo už aj k urážkam smerom k vlastným hráčom. Fanúšikovia tvrdia, že tzv. opičímí zvukmi (z angl. Monkey Chants) alebo nadávkami „opica, vráť sa na strom“ sa snažia znervózniť súpera. Ide však o najznámejší prejav rasizmu, ktorý vychádza z urážlivého a ponižujúceho predsudku, že černosi nie sú ľudia, ale opice. Kým na západe sú opičie zvuky menej viditeľné (napr. v Anglicku sú to dnes najmä anti-islamské prejavy), najmä kvôli vysokému počtu imigrantov či cudzincov tmavej farby pleti, naopak v strednej Európe, krajinách bývalého Sovietskeho zväzu či na Balkáne, kam zatiaľ prichádzajú i žijú zriedkavejšie, sú stále častým terčom tvrdých jadier, ku ktorým sa zvyknú pridať aj tábory ultras a niekedy sa nechajú strhnúť aj bežní fanúšikovia. Tých nemožno radiť k pravicovo radikálnym skupinám, prispôsobia sa však davu.

Rok 2008

OZ Ľudia proti rasizmu v marci 2008 spolu so SFZ vydali vyhlásenie namierené proti prejavom rasizmu, xenofóbie, diskriminácie a neonacizmu v slovenských futbalových súťažiach. SFZ v ňom vyzval kluby, aby aktívne vystupovali proti týmto prejavom na svojich štadiónoch. Zväz na popud LPR požiadal kluby o aktívny prístup smerom k fanúšikom s prejavmi rasizmu a intolerance na svojich štadiónoch.

„*Rasizmus nemá čo hľadať ani na futbalových trávnikoch. V európskych ligách sa od rasizmu a prejavov neonacizmu nestačí len verejne dištancovať. Ani naše kluby sa nesmú báť zbaviť sa fanúšikov,*

logo kampane pre rok 2008

ktorí takto poškodujú vlastný klub alebo znevažujú súperových či vlastných hráčov.“

Týmto vyhlásením¹ LPR odštartovalo svoju kampaň pre rok 2008 pod názvom „Vykopnime rasizmus zo štadiónov“. Jej cieľom bol monitoring prejavov intolerancie a informovanie verejnosti o nich prostredníctvom portálu www.futbal.rasizmus.sk.

V rovnakom mesiaci LPR získalo výraznú posilu do svojich radov. Role veľvyslanca pre futbal² sa zhostil a tvárou kampane sa stal bývalý ligový futbalista Matadoru Púchov a Interu Bratislava Alias Lembakoali. Ali sa spolu s ďalšími futbalovými osobnosťami viacerých akcií proti rasizmu. Viacerí známi futbalisti či tréneri po jeho boku nezištne podporili viacero aktivít a turnajov proti rasizmu a intolerancii.

Realita však ukázala, že vyhlásenia bez praktických krokov sami nedokážu vymiesť neonacistov ani rasizmus zo štadiónov. Dáta, ktoré LPR nazbieralo aj počas roka 2008 by mali klubom, SFZ i novovytvorenej Únii ligových klubov (ULK) poslúžiť ako impulz pre ďalšiu prácu na tomto poli.

Počas 108. derby zápasu medzi Slovanom Bratislava a Spartakom Trnava v 22. kole Corgoň ligy 2007/2008 zaznamenal pozorovateľ LPR rasistické prejavy fanúšikov Slovana smerom k hráčovi Spartaka Trnava, Babacarovi Niangovi pôvodcom zo Senegal. LPR vydalo tlačovú správu, kde tieto prejavy smerom k Niangovi odsúdilo. Poukázalo v nej na fakt, že proti prejavom časti bratislavského publika nijakým spôsobom nezasiahol hlásateľ ani hlavný rozhodca stretnutia, Mário Vlk. Niang si hučanie, symbolizujúce zvuky opice musel vypočuť viackrát počas zápasu. LPR sa vyjadrilo, že akceptovanie a ignorovanie správania niektorých jedincov na štadiónoch zo strany výkonných orgánov im dáva príležitosť na ďalšie konanie v podobnom duchu. „Ak časť rasisticky zmýšľajúcich fanúšikov budeme ignorovať, znamená to,

1 Kampaň tiež mala za cieľ zdôrazniť, že byť ultra fanúšikom neznamená zároveň byť aj neonacistom, ktorý na futbale propaguje fašizmus, rasizmus, hajluje či uráža hráčov inej farby pleti či národnosti. <http://futbal.rasizmus.sk/2008/03/06/vyhlasenie-lpr-a-sfz/>

2 <http://futbal.rasizmus.sk/2008/03/13/lembakoali-pomozme-kym-nie-je-neskoro/>

že rasizmus akceptujeme.”³ Disciplinárna komisia SFZ sa na svojom zasednutí z 26. marca zaoberala týmto stretnutím pre viacero prípadov hrubého nešportového správania (HNS) sa divákov. Z medializovaných informácií však nevyplývalo, či konkrétne riešila aj rasistické pokriky smerom k dotknutému hráčovi Niangovi. LPR v reakcii zdôraznilo, že je dôležité, aby bol rasizmus orgánmi SFZ jasne pomenovaný.⁴ Okrem LPR na rasistické prejavy voči Niangovi upozornil aj denník ŠPORT, ktorý nemal problém s ich presným označením. Záznam o vydávaní opičích pokrikov do zápisu o stretnutí urobil aj delegát stretnutia, čo bolo ohodnotené pozitívne a má sa tak diať vždy, keď sa takéto prípady vyskytnú. Zápis o stretnutí je totiž podkladom pre ďalšie „vyšetovanie“ kompetentných orgánov – či už SFZ alebo polície. V tejto súvislosti je vhodné poukázať na trest, ktorý v tom čase dostal francúzsky klub FC Metz zato, že jeho fanúšikovia rasisticky urážali kapitána FC Valenciennes, taktiež pre farbu pleti. FC Metz prišiel o bod z tabuľky a jeden zápas musel odohrať pred prázdnyimi tribúnami. Doteraz žiadnemu klubu v histórii Corgoň ligy resp. najvyššej domácej ligovej súťaže neboli odobraté body za rasizmus. Akurát v roku 2004 Spartaku Trnava po derby so Slovanom uzatvorili štadión na jeden zápas. Počas tohto derby stretnutia domáci ultras (väčšinou nástroční) vztýčili asi 50 transparentov s Dávidovou hviezdou uprostred modifikovaného loga Slovana Bratislava.

Škandál bol medializovaný najmä dnes už neexistujúcim týždenníkom LIVE! na jeseň 2004.

SFZ za HNS, kam patria aj prejavy rasizmu ukladá pokuty. Ich výška je pravidelne publikovaná v úradných správach SFZ. Šéf disciplinárnej komisie Štefan

3 <http://www.profutbal.sk/spravy/?id=57905>

4 <http://futbal.rasizmus.sk/2008/04/02/disciplinarna-komisia-sfz-musi-jasne-pomenovat-rasizmus/>

Kridla však pre denník Šport 30. októbra 2008 priznal, že v tejto ani v predchádzajúcej sezóne žiadne pokuty neudelili.⁵

Na zápase 23. kola Corgoň ligy sezóny 2007/2008, ktoré nasledovalo týždeň po derby Slovana so Spartakom, kde urážali Nianga hlásateľ domáceho klubu prečítal spoločné vyhlásenie LPR a SFZ proti rasizmu a neonacizmu divákovi. V drese Dubnice nastúpil iný futbalista pôvodom z Afriky, Mouhamadou Seye. S týždňovým odstupom sa domáci fanúšikovia zdržali rasistických prejavov na adresu tohto futbalistu.

Tesne po prípade Niang, konkrétne v 24. Kole Corgoň ligy tej istej sezóny sa terčom rasistických opičích zvukov žilinských fanúšikov počas zápasu MŠK Žilina – Artmedia Petržalka stal futbalista hostí, taktiež Afričan, Karim Guédé.⁶

Guédé rasistické predsudky a urážky, s ktorými sa stretol takmer na každom štadióne na Slovensku komentoval v rozhovore s blogerom Sergejom Danilovom.⁷

SFZ po prípadoch verbálnych útokov na Nianga a Guédého zareagoval tlačovým vyhlásením, kde rasizmus odsúdil a vyzval organizátorov futbalových zápasov, aby proti nemu vždy adekvátne zakročili.⁸ „V poslednom čase zazneli na zápasoch Corgoň ligy rasistické pokriky na hráčov tmavej pleti - obeťami sa stali napríklad futbalista Artmedie Petržalka Karim Guédé, alebo hráč Spartaka Trnava Babacar Niang. Takéto správanie sa jednotlivcov, alebo fanúšikovských skupín, je hanbou slovenského futbalu bez ohľadu na to, ku ktorému klubu sa hlásia. Slovenský futbalový zväz vyhlasuje, že využije všetky dostupné prostriedky na potlačenie rasistických prejavov na slovenských štadiónoch,“ uviedol SFZ vo vyhlásení podpísanom prezidentom SFZ Františkom Laurincom.

5 „Po zohľadnení prijatých opatrení sme neudelili žiadnu pokutu, podobne v predchádzajúcom ročníku po zápase Trnava-Slovan. Nech kluby radšej investujú do mládeže alebo zlepšenia prostredia na štadiónoch.“ Denník Šport, 30.10.2008 , zdroj: <http://www.denniksport.sk/article/69177/dva-roky-vazenia-a-kontumacia>

6 <http://danilov.blog.sme.sk/c/141956/V-Ziline-hrali-podla-prejavov-domacich-fanusikov-futbal-aj-opice.html>

7 <http://danilov.blog.sme.sk/c/142143/Africky-futbalista-v-Corgon-lige-kricia-na-mna-ako-na-opicu.html>

8 <http://futbal.rasizmus.sk/2008/04/10/sfz-odsudil-rasizmus-na-adresu-nianga-a-guedeho/>

Význam medializácie rasistických prejavov najmä voči africkým futbalistom na Slovensku je ťažko merateľný. Faktom však je, že vďaka informovaniu o týchto javoch sa ponižovanie hráčov rasistickými fanúšikmi pre iný pôvod alebo inú farbu pleti stalo súčasťou diškurzu aspoň vo futbalovej rodine, médiách a museli sa k týmto prejavom vyjadriť aj zodpovedné authority. Počas derby zápasu Artmedia Petržalka – Slovan Bratislava z 20. apríla 2008 sa v hľadisku objavil jeden z pomerne rozšírených rasistických symbolov.⁹ Fanúšikovia domáceho tímu rozprestreli vo svojom sektore vlajku Konfederácie, ktorá je považovaná za symbol otrokárstva a útlaku černochovo v Severnej Amerike. Vlajka bola vztýčená v sektore domácich ultras napriek tomu, že dres Artmedie v tom čase obliekali aj Afričan Karim Guedé či Brazílčan tmavej farby pleti Cléber.

Vlajka Konfederácie sa počas jarnej časti sezóny 2007/2008 objavila aj v sektore fanúšikov Spartaka Trnava. Rozprestreli ju na finále Slovenského pohára v Žiline 1. mája 2008. Aj dres Trnavčanov pritom obliekali viacerí cudzinci tmavej farby pleti. V tom čase napríklad senegalský obranca Babacar Niang. Vyvesenie vlajky Konfederácie sa však v oboch prípadoch zaobišlo bez verbálnych prejavov rasizmu voči obetiam - futbalistom.

V ďalšom ročníku Corgoň ligy resp. v jesennej časti sezóny 2008/ 2009 sa rasistické húkanie opäť vyskytlo vo viacerých zápasoch. Denník PLUS 1 Deň informoval o rasistických urážkach na adresu beninského futbalistu v drese Zlatých Moraviec Salomona Wisdoma. V 4. kole ho na domácom štadióne mali urážať fanúšikovia Slovana, čo denník vo svojom vydaní z 11. augusta 2008 okomentoval takto: „Nízky stupeň inteligencie belasej masy sa prejavil po vedúcom góle Zlatých Moraviec, ktorý strelil reprezentant Beninu Salomon Wisdom. Každý jeho dotyk s loptou potom sprevádzalo bučanie. Bratislavčanom asi zastrel alkohol natoľko mozog, že prehliadli legionára tmavej pleti aj v drese Slovana.” Denník mal na mysli Brazílčana Dioga Piresa. Týždeň predtým, v 3. kole, časť fanúšikov belasých na Tehelnom poli pre zmenu húkala na viacerých afrických legionárov DAC Dunajská Streda.¹⁰

9 <http://futbal.rasizmus.sk/2008/04/20/na-zapase-artmedia-slovan-juzanska-vlajka/>

10 <http://futbal.rasizmus.sk/2008/08/11/rasisticke-hukanie-na-hraca-zlatych-moraviec/>

Spomínaný Diogo Pires, pôsobiaci v bratislavskom Slovane „sa dočkal“ rasizmu aj od fanúšikov vlastného klubu. Po stretnutí 5. kola s Artmediou Petržalka ho pri tzv. „ďakovačke“ (pravidelný rituál, keď futbalisti v blízkosti tribúny ďakujú za priazeň verným fanúšikom) jeden z nich (niektoré zdroje uvádzajú, že viacerí) oplúť.

Incident potvrdil aj vtedajší tréner Slovana Ladislav Pecko, ktorého citovalo vydanie denníka Šport z 19. augusta 2008. Pecko odpovedal na otázku redaktora či mali niektorí z fanúšikov belasých oplúť Piresa. „Áno, počul som o tom. Som z toho veľmi sklamaný, nemalo sa to stať. Pires podal dobrý výkon, uchytil sa. Hráči by za takýchto okolností nemali za divákmi ani chodiť.“ Na oficiálnej internetovej stránke fanklubu Slovana, OZ Belasá Šlachta, sa objavilo ospravedlnenie Piresovi.¹¹ *„Podľa informácie z belasej kabíny došlo pri oslavách víťazstva nad Artmediou k neželaným prejavom voči Piresovi, za čo sa OZ Belasá Šlachta ospravedľňuje. Nie je objektívne možné, aby sme držali dohľad a zodpovedali za každého, avšak nestrkáme hlavu do piesku. V našich stanovách a kódexe sa jednoznačne takéto prejavy odsudzujú, snažíme sa aj my pozitívne vplývať nielen na členov, ale aj na ostatných fanúšikov. Ospravedľňujeme sa tak Piresovi, ako aj celej hráčskej kabíne a veríme, že takýto incident sa už nebude opakovať.“* Oplútie Piresa komentoval aj portál Profutbal.sk.¹² O kauze Pires na svojom blogu napísal aj fanúšik Slovana Rastisav Tóth.¹³

Okrem oplúťia Piresa v tomto stretnutí podľa monitorovacieho tímu LPR prišlo aj k rasistickému húkaniu na brazílskeho legionára v službách Artmedie Petržalka Clébera. Stačilo, aby sa Cléber v závere zápasu dostal do potýčky vyprovokovanej nárazom hráča Artmedie Juraja Pirosku do brankára belasých Dominika Rodingera a skupina fanúšikov v belasom kotli ho “odmenila” rasistickými prejavmi.

11 <http://www.belasaslachta.sk/sk/news/288/Vyjadrenie-OZ-BS.html>

12 <http://www.profutbal.sk/spravy/index.php?clanok=63266>

13 <http://rastislavtoth.blog.sme.sk/c/160845/Belasi-idioti.html>

Incidenty z oblasti rasizmu, ktoré monitoring OZ LPR zaznamenal v roku 2008 - či už priamo na štadiónoch alebo v médiách - ponúkajú minimálne čiastočný prehľad o situácii v najvyššej slovenskej futbalovej súťaži.

Rok 2009

V roku 2009 OZ LPR pokračovalo v monitorovaní prejavov intolerancie na štadiónoch. Monitoring od marca do decembra 2009 podporila grantom pre projekt www.futbal.rasizmus.sk Nadácia otvorenej spoločnosti (NOS-OSF).¹⁴

Dizajn 2008

Dizajn 2009

V rámci projektu prešla redizajnom internetová stránka futbal.rasizmus.sk, kde boli v tomto období naďalej zverejňované incidenty súvisiace s rasizmom, xenofóbiou, nacionalizmom, antisemitizmom či homofóbiou vo futbale.

Počas tohto obdobia boli prezentované aj viaceré pozitívne iniciatívy podporujúce opak intolerancie. Vznikol multi-kultúrny futbalový tím LPR, ktorý pôsobí v Bratislavskej lige malého futbalu (BLMF). Výstupmi z monitoringu LPR tiež prispelo do databázy antirasistického monitorovacieho centra, ktoré vzniklo pod krídlami FARE vo Varšave.¹⁵

K prejavom rasizmu na adresu ďalšieho afrického futbalistu prišlo v apríli 2009 počas derby zápasu 19. kola Corgoň ligy 2008/2009 medzi Slovanom

14 <http://futbal.rasizmus.sk/aktivity/>

15 <http://futbal.sme.sk/c/5062877/polsko-otvorilo-antirasisticke-centrum.html>

Bratislava a Spartakom Trnava. Ich terčom sa stal senegalský futbalový legionár Spartaka Trnava Amdy Gueye.¹⁶ Časť slovanistických ultras v tomto dueli rasistickým húkaním oplácala jeho hru rukami v súboji s domácim útočníkom Pavlom Masarykom v závere prvého polčasu. Na Gueyeho ako na opicu húkal takmer celý sektor domácich ultra fanúšikov. Podľa záznamu člena monitorovacieho tímu ĽPR, ktorý sa v sektore nachádzal, mu tiež asi desiatka jednotlivcov adresovala výrazy ako „opica“ alebo „vráť sa na strom,“ či „kde máš banán“. Rasistické húkanie sa objavilo aj v druhom polčase. V tomto dueli prišlo aj k prejavom antisemitizmu, sexizmu či anti-cigánizmu, ktorým sa obširnejšie venujeme v podkapitolách 2.2 a 2.4.

OZ LPR vydalo k prípadu Gueye tlačovú správu, ktorú prebrali viaceré médiá (napr. Sport.aktuality.sk, Pravda.sk, Nova.cz, Tvnoviny.sk)¹⁷. Jej prostredníctvom vyzvalo zainteresované kluby, fankluby, SFZ, aby tieto prejavy odsúdili a vyvinuli ešte väčšie úsilie na zamedzenie intolerancii.

Problematiku prejavov rasizmu a antisemitizmu počas 111. derby medzi Slovanom a Spartakom riešila v hlavnom spravodajstve z 9. Apríla aj TV Markíza. Urážkam Gueyeho sa venoval aj denník Šport. Jeho redaktorom neušlo, že po Amdy Gueyem cez polčas pri schádzaní do kabín domáci priaznivci vrhli vytrhnutú sedačku. Sedačku letiacu na Gueyeho i rasistické urážky smerom k jeho osobe si všimol aj denník SME.¹⁸

V 5. kole Corgoň ligy sezóny 2009/2010 sa stal obeťou rasistických urážok košických fanúšikov brazílsky futbalista Aduino Evandro da Silva¹⁹ vo farbách MŠK Žilina počas zápasu s MFK Košice na východe Slovenska.

Aduino musel opičie zvuky na svoju osobu strpieť viackrát počas zápasu.²⁰ Prejavy rasizmu voči hráčovi MŠK Žilina sú zaznamenané aj v športovom archíve internetovej televízie www.Huste.tv.²¹ Podľa denníka Šport rozhodca

16 <http://futbal.rasizmus.sk/2009/04/08/uz-aj-gueye-vie-ako-chuti-rasizmus-v-corgon-lige/tt>

17 <http://futbal.rasizmus.sk/2009/04/09/tlacova-sprava-oz-lpr-gueye-tercom-rasistickych-urazok/>

18 <http://trnava.sme.sk/c/4386764/fanusikovia-slovana-besneli-hadzali-kamene-na-hracov.html>

19 <http://www.mskzilina.sk/include/showman.php?id=83>

20 <http://zilina.sme.sk/c/4968088/na-futbalistu-adauto-v-kosiciach-hucali-ako-na-opicu.html>

21 <http://danilov.blog.sme.sk/c/201861/Respekt-za-nerespektovanie-rasizmu-pre-komentatora-Hustesku.html>

prerušil zápas a upozornil, že ak sa rasizmus bude opakovať, tak stretnutie ukončí. K tomu však nedošlo, pričom rasistické húkanie sa zopakovalo. Okrem Adauta, sa hučalo aj na beninského futbalistu Žiliny, Bella. Adauto musel zniesť aj morbidne skandovanie "Adauto pod auto".

Adauto Evandro da Silva

Košický klub sa za správanie rasistov ospravedlnil a dištancoval sa od nich. Jeho bezpečnostný manažér pre agentúru SITA povedal, že v Košiciach nemajú o takýchto fanúšikov záujem. Žiline sa dodatočne ospravedlnilo aj vedenie košických ultras.²²

Disciplinárna komisia SFZ (DK SFZ) začala disciplinárne konanie voči MFK Košice za HNS divákov v stretnutí s MŠK Žilina. Košický klub dostal podľa úradnej správy č.7 zo 14. Augusta 2009 za úlohu identifikovať previnilcov, oznámiť DK SFZ ich menný zoznam a opatrenia prijaté podľa 2/1 prílohy disciplinárneho poriadku a zákona 478/2009.²³ Ku kauze sa pre denník SME vyjadril aj Adauto, ktorý bol jej obeťou.²⁴ Rasisti podľa neho neublížujú jemu, ale svojmu klubu.

Rasistické prejavy sa nevyskytovali len v najvyššej slovenskej súťaži. Terčami vulgárnych nadávok plynúcich z rasových predsudkov boli aj cudzinci tmavej farby pleti z nižších súťaží. Svedčí o tom incident z V. ligy počas zápasu Holíča so Šúrovcami, kedy sa ich obeťou stal útočník hostí, černochoch s dredmi.

²⁵ O incidente, ktorý sa odohral v nedeľu 9. augusta 2009 na svojom blogu informoval stredoškolský učiteľ Marek Šefčík.

Podľa zisťovania LPR malo ísť o kamerunského legionára Spartaka Trnava Gabriela Kendemu, ktorý mal byť v Šúrovciach na hosťovaní. Spartak Trnava sa však k incidentu nevyjadril, takže túto informáciu nebolo možné overiť.

22 <http://www.profutbal.sk/clanok77105.htm>

23 <http://www.futbalsfz.sk/uradne-spravy/radn-sprva-7-1307/>

24 <http://zilina.sme.sk/c/4985847/adauto-rasisti-neublizia-mne-ale-svojmu-klubu.html>

25 <http://sefcik.blog.sme.sk/c/201712/Hanbil-som-sa-jak-pes.html>

OZ LPR sa obrátilo priamo na vedenie na SFZ a zaujímalo sa o celý prípad. Vyjadril sa k nemu funkcionár Západoslovenského futbalového zväzu (ZsFZ). Podľa neho žiadne sankcie nebolo možné udeliť, keďže rozhodca do zápisu o stretnutí rasistické urážky neuviedol.

Komisia rozhodcov ZsFZ v reakcii na incident v úradnej správe č. 5 zo 14. augusta 2009 vydala pokyny týkajúce sa postupu rozhodcov proti rasovej neznášanlivosti na štadiónoch:²⁶

KR ZsFZ dôrazne upozorňuje všetkých rozhodcov na rešpektovanie a dôsledné uplatňovanie dole uvedených pokynov prijatých v súvislosti s bojom proti prejavom negatívneho správania (prejavy násillia, vulgarizmy, intolerancia, rasová neznášanlivosť - pokriky, prípadne bučanie na hráčov inej farby pleti, používanie pyrotechniky..), a vydáva nasledujúci spresňujúci pokyn:

1/ V prípade výskytu HNS divákov sa rozhodca kontaktuje s HU, prostredníctvom ktorého hlásateľská služba upozorní divákov na vhodné správanie

2/ Ak sa HNS divákov opakuje, rozhodca preruší stretnutie (družstvá ostávajú na HP). Kontaktuje sa s DZ a dohodne ďalší postup. Upozorní HU (hlásateľská služba - diváci), že v prípade opakovania HNS môže rozhodca predčasne ukončiť stretnutie.

3/ Ak sa v ďalšom priebehu stretnutia opätovne vyskytne HNS divákov, rozhodca informuje kapitánov družstiev, že stretnutie prerušuje (rozhodcovia a družstvá odídu do kabín).

4/ Ak sa napriek vykonaným opatreniam v následnom priebehu stretnutia vyskytne HNS divákov, rozhodca musí predčasne ukončiť stretnutie.

2.2 Antisemitizmus

Slová žid, židia sa používajú v pokrikoch alebo choráloch niektorých skupín fanúšikov v pejoratívnom význame. Na štadiónoch je ich výskyt pravidelný medzi ultras skupinami Slovana a Trnavy. Navzájom sa nazývajú belasými či poľskými židmi. Oba tábory však odmietajú, že ide o antisemitizmus.²⁷ Odvolávajú sa na históriu klubov (Slovan údajne založili Židia) či na družbu s fanúšikmi z inej krajiny (Spartak Trnava mal cez družobný klub v Česku, Baník Ostrava údajne užšie vzťahy s poľskými skupinami ultras).

V repertoári trnavských ultras sa nachádza viacero pejoratívnych chorálov súvisiacich s antisemitizmom:

*„A v Bratislave každý žid,
Slovanu je fanúšik,
radšej vyseť na lane,
ako hrať v Slovane.“*

Chorál „Slovanista“ resp. „Rozkopal som Slovanistu“ je zrejme najznámejším agresívnym, k násiliu vyzývajúcim popevkom fanúšikov trnavského klubu. Spieva sa väčšinou zborovo na každom stretnutí Slovana s Trnavou. Existuje aj otextovaná melódia²⁸:

*“Rozkopal som slovanistu, hneď mi je lepší,
po hlave som mu poskákala ešte je teplý,
šecky kosci som mu dolámala,
brucho som mu s nožom rozpáral.
Však to bol len slovanista a belasý žid,
šecky kosci som mu dolámala*

27 Antisemitizmus je špecifický druh útokov motivovaných rasovou nenávisťou, ktorého charakteristickými črtami sú popieranie holokaustu, hlásanie hrozby „svetovlády Židov“, ktorá je dokladaná údajným vplyvom Židov na ekonomický a politický život vyspelých krajín a ktorého dôsledkom bude skaza bielej rasy. Antisemitizmus je charakteristickým znakom rasistického extrémizmu, u niektorých skupín dokonca znakom dominantným.

28 <http://vasilij23.webovastranka.sk/file/813/1814>

brucho som mu s nožom rozpáral.

Však to bol len slovanista a belasý žid.”

Zrejme pre obavy z negatívnej publicity ultras Spartaka Trnava slovné spojenie „belasý žid“ na svojej internetovej stránke v sekcii „chorále“ zamenili za „belasý shit“ (belasé hovno).²⁹

Proti prejavom antisemitizmu zo strany fanúšikov už viackrát protestovala židovská obec. Príkladom bol letný festival fanúšikov Slovana Bratislava v roku 2007. Jeho súčasťou mala byť aj súťaž „Šifra belasého Žida“. Po intervencii vedenia klubu, medializovaných sťažnostiach predstavitel'a židovskej náboženskej obce však organizátori túto súťaž z programu festivalu vynechali.³⁰

Prejavy antisemitizmu treba hľadať najmä počas derby zápasov Slovana Bratislava so Spartakom Trnava. Dlhoročná animozita týchto dvoch táborov nesie v sebe aj aspekt vzájomného pejoratívneho označovania jednej skupiny druhou za židov. Počas duelov Slovana s trnavským Spartakom bolo aj počas posledných dvoch rokov bežne počuť skandovanie „Jude Jude Jude celá Blava“ či „Šk Slovan majster ligy, Nitra buzerantská je, Trnava sú poľskí židi a Košice do pi.“³¹

LPR zaznamenalo výskyt prejavov antisemitizmu na oboch dueloch Spartaka so Slovanom, ktoré monitorovalo počas jarnej časti sezóny 2008/2009 ako aj v rámci jesennej časti sezóny 2009/2010.

V 19. kole Corgoň ligy z 8. apríla 2009 ultras Slovana asi trikrát počas zápasu smerom k sektoru s trnavskými fanúšikmi zakričali pokrik, kde červeno-čierni figurujú ako „poľskí židi“. Ako dokazuje video denníka SME, počas toho ako

29 Video, ktoré je okrem textu chorálu „Slovanista“ tiež na webe ultras Spartaka neobsahuje refrén. Takže nie je možné podľa neho rozlíšiť, či fanúšikovia spievajú žid alebo shit
zdroj: <http://www.ultrasspartak.sk/main.php?page=chorale>

30 <http://www.sme.sk/c/3383638/slovanisti-budu-mat-cudnu-party.html>

31 PhDr. Josef Smolík Ph.D. vo svojej knihe Fotbalové chuligánství „historie, teorie a politizace fenoménu“ (2008) píše, že antisemitizmus na štadiónoch sa dá chápať ako latentný, pretože označenie súperovej skupiny za židov nehodnotí skupinu podľa náboženstva či rasovej príslušnosti, ale je myslené ako urážajúci vulgarizmus na adresu inej chuligánskej skupiny.

slovanisti hádzali po trnavských hráčoch kamene, im Trnavčania odpovedali antisemitským pokrikom zo svojho repertoára – „jude jude jude , celá Blava“.³²

Podobný scenár malo aj derby 14. kola Corgoň ligy z 25. Októbra 2009. Ultras Spartaka Trnava sa prezentovali skandovaním v ich podaní už tradičného pokriku “Jude Jude Jude celá Blava”. Nechýbal ani tradičný chorál podnecujúci nenávisť a násilie, Rozkopal som Slovanistu. Na druhej strane slovanistickí ultras použili viackrát pokrik, kde Trnavčanov nazývajú poľskými židmi.

OZ Ľudia proti rasizmu sa s výsledkami monitoringu tohto zápasu, kde okrem iného prišlo aj k opičím zvukom voči futbalistovi Spartaka Trnava Gueyemu či ďalším prejavom intolerancie³³, obrátili na SFZ, ULK i oba zainteresované kluby. Bez odozvy. LPR vyjadrilo poľutovanie nad týmto prístupom zainteresovaných strán, ktoré pritom deklarujú svoj odpor k rasizmu aj v rámci UEFA. Výsledky monitoringu LPR sa dostali do záverečnej správy Výcho-
doeurópskeho monitorovacieho centra a v konečnom dôsledku nimi bude UEFA disponovať. DK SFZ napokon v polovici novembra 2009 odpovedala udelením vysokých pokút.³⁴ Vzhľadom na vyjadrenie predsedu DK SFZ Štefana Kridlu pre denník Šport (citát s uvedením zdroja sa nachádza v kapitole 2.1 tejto práce), kde v rozhovore priznal , že pokuty Slovanu ani Trnave v roku 2008 neudelili, je zložité odhadnúť, či pokuty vyrúbené po tomto konkrétnom zápase z októbra 2009 nezostali tiež len na papieri.

Zložité pre LPR zároveň bolo identifikovať, „za čo“ vlastne pokuty DK SFZ udeľuje, keďže na všetky prejavy – či už ide o vulgarizmy, násilie, urážanie rozhodcov alebo rasizmus či iný typ intolerancie – používalo v úradných správach len všeobecnú formuláciu HNS - „Hrubé nešportové správanie.“

32 <http://trnava.sme.sk/c/4386764/fanusikovia-slovana-besneli-hadzali-kamene-na-hracov.html>

33 <http://futbal.rasizmus.sk/2009/10/27/monitoring-derby-zapasu-slovan-trnava/>

34 <http://www.futbalportal.sk/index.php?page=komentare&id=13521>

2.3 Nacionalizmus

Po páde socializmu sa v etnicky pestrej strednej Európe rozohoreli nacionalistické vášne, ktoré do roku 1989 režim ako tak držal pod pokrievkou. Neobišli ani futbalové štadióny, práve naopak. Poskytli vhodné prostredie na ich ventilovanie. Aj po rozdelení Československa sú najmä zápasy DAC Dunajská Streda s ostatnými klubmi vyhrotené najmä kvôli rozdielnemu etnickému pôvodu fanúšikov. Z hľadiska národnostného napätia boli aj v posledných dvoch rokoch najvyhrotenejšími duelmi zápasy DAC so Slovanom Bratislava, Spartakom Trnava či FC Nitra. Ultra fanúšikovia oboch táborov na nich prezentujú rôzne symboly (napr. Slovenského štátu z 1939-1945 resp. mapy veľkého Uhorska), slogany („Jeden národ, jeden štát, jedna reč“ /Spartak/ „Aj zvieratá majú kráľa, koho máte vy“/DAC/). Niektoré skupiny fanúšikov slovenskej národnosti vnímajú ako provokáciu pokrik „ria-ria-hungaria“ či vyvesovanie štátnych zástav Maďarska.³⁵ Naopak u fanúšikov súperov sa počas zápasov s DAC Dunajská Streda frekventovanejšie vyskytujú štátne vlajky Slovenska alebo sa spieva hymna, čo len dokrešľuje národnostne podfarbenú atmosféru týchto duelov. Zaznievajú však aj nacionalistické slogany a vulgarizmy „Bi a Bi a Bi Maďara do hlavy“, „maďarské kurvy“, „Maďari za Dunaj“. Národnostné vulgarizmy padajú aj zo strany fanúšikov DAC. Zväčša však ide o narážky a provokácie vychádzajúce z histórie, kedy dnešné územie Slovenska bolo súčasťou Uhorska.

Rok 2008

Počas 2. kola jarnej časti sezóny 2007/2008 prišlo k prejavom nacionalizmu na zápase DAC Dunajská Streda – Spartak Trnava. Fanúšikovia slovenskej národnosti považujú za provokáciu, ak fanúšikovia DAC skandujú pokrik „Ria Ria Hungaria“, vyvesujú maďarské či uhorské vlajky s historickými mapami.

35 Podľa §4 odseku 1 písmena i) zákona č.479/2008 Z.z. o organizovaní verejných telovýchovných podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov je organizátor podujatia povinný zabezpečiť, aby sa pri domácich podujatiach riadených príslušným národným športovým zväzom nepoužívali štátne symboly cudzích štátov alebo ich predchodcov znevažujúcim spôsobom alebo iným spôsobom, ktorým možno podnecovať k narušeniu verejného poriadku alebo ohrozeniu riadneho priebehu podujatia. Za tento pozmeňovací návrh Slovenskej národnej strany hlasoval celý parlament s výnimkou Strany maďarskej koalície.

Výnimkou nebol ani tento duel. Zo sektora hostí sa ozývali nacionalistické vulgarizmy a zvýšený bol aj počet štátnych vlajok Slovenskej republiky.

Nacionalistické vášne sa preniesli dokonca na ihrisko. Na štadióne DAC v júli 2008 trnavský chuligán prenikol na trávnik a ukoristil maďarskú vlajku zo sektora fanúšikov DAC.

K zápasu sa 30. júla 2008 vyjadrila podpredsedníčka SNS Anna Belousovová, ktorá kritizovala prejavy nacionalizmu len zo strany fanúšikov DAC.³⁶ OZ LPR preto reagovalo vyhlásením, že jednostranné videnie problému so šírením nacionalizmu na štadiónoch situáciu nezlepší.³⁷ „*Len vzájomnou toleranciou a fair-play sa nám podarí vykoreniť zo štadiónov okrem rasizmu, antisemitizmu aj ďalší neduh, ktorým je nacionalizmus a šovinizmus. So znepokojením sme preto prijali vyhlásenie podpredsedníčky SNS Anny Belousovej, ktorá veľmi jednostranne poukázala len na prejavy fanúšikov DAC. Hoci s nie všetkými z nich OZ LPR súhlasí podobne ako pani Belousovová, myslíme si, že odsúdeniahodné sú aj národnostné vulgarizmy najtvrdšieho kalibru, ktoré zneli z úst fanúšikov Spartaka Trnava*³⁸. *Od politikov a ďalších spoločenských a kultúrnych elít by sme privítali skôr stmelujúce vyjadrenia a nie také, čo rozdúchávajú vášne a môžu vzbudiť u jednej zo strán pocit diskriminácie,*“ uviedlo LPR vo vyhlásení pre tlač.

Pozorovateľ OZ LPR sa zúčastnil na zápase predohrávky 4. kola jesennej časti sezóny 2008/2009 medzi DAC Dunajská Streda s MFK Košice z 8. augusta 2008. Na štadióne sa objavili vlajky Maďarska, ako aj jedna uhorská. K národnostným urážkam medzi tábormi fanúšikov však neprišlo. Môže zato zrejme aj fakt, že ultra fanúšikovia Košíc prišli do Dunajskej Stredy v malom počte. Mali klubovú a slovenskú vlajku. Fanúšikovia DAC ich neurážali.

36 <http://www.sme.sk/c/3997852/belousovova-chce-aby-futbalovy-zvaz-presetril-zapas.html>

37 <http://dnes.atlas.sk/slovensko/verejna-sfera/215715/lpr-vyhlasenia-belousovej-o-fanusikoch-dac-su-jednostranne>

38 <http://www.ultrasspartak.sk/main.php?page=clanky&id=194>

Fanúšikovia DAC vyvesili okrem maďarských vlajok a vlajok s farbami DAC aj britskú, švédsku či rakúsku vlajku. Za DAC hral v tom čase Rakúšan Rolf Landerl. V tíme iránskeho majiteľa v tom čase pôsobili viacerí Afričania či Arabi, Maďari aj hráči z ďalších krajín.

OZ ĽPR negatívne ohodnotilo fakt, že na štadióne DAC v tomto zápase niektorí fanúšikovia skĺzli k urážkam cudzincov inej farby pleti v drese ich vlastného klubu. Ich rasové predsudky k vlastným hráčom pre ich odlišnú farbu pokožky, ale neboli masové. A neprišli zo sektora dunajskostredských ultras. Šlo väčšinou o primitívne urážky alebo posmešky jednotlivcov, bežných návštevníkov zápasu. Hromadné rasistické húkanie sa neozvalo ani raz zo žiadneho sektora.

Počas 3. kola Corgoň ligy z 11. augusta 2008 sa prejavy nacionalizmu vyskytli v zápase medzi Slovanom Bratislava a DAC Dunajská Streda. Podľa pozorovateľa LPR medzi fanúšikmi oboch táborov prepukli prestrelky obsahujúce národnostné vulgarizmy. Slovanistov údajne vyrušilo skandovanie pokriku "ria-ria hungária" načo odpovedali skandovaním hesla "Bi a bi Maďara do hlavy."

Prejavmi nacionalizmu bolo poznačené aj 13. kolo Corgoň ligy z 25. októbra 2008, ktoré SFZ venoval boju proti rasizmu vo futbale.³⁹ Hráči na všetkých corgoň ligových štadiónoch ukázali pred úvodným výkopom červené karty rasizmu.

Súčasťou tohto kola bol aj duel medzi Spartakom Trnava a DAC Dunajská Streda, ktorého okolnosti v článku pod názvom „Kto chce teraz poprieť trnavský extrémizmus“ opísal Marián Novák na svojom blogu.⁴⁰ Spříšku nacionalistických vulgárnych prekáračiek si všimol aj denník Plus 1 Deň.⁴¹ Dobrá

39 Trináste kolo Corgoň ligy 25. októbra 2008 venoval Slovenský futbalový zväz boju proti rasizmu vo futbale. Týmto gestom podporil kampaň OZ Ľudia proti rasizmu - "Vykopíme rasizmus zo štadiónov" a zapojil sa do európskej iniciatívy FARE action week, ktorá sa v 40 krajinách Európy vrátane Slovenska konala od 16.-28. Októbra 2008.

40 <http://mariannovak.blog.sme.sk/c/169515/Kto-chce-teraz-popriet-trnavsky-extremizmus.html>

41 <http://www.pluska.sk/sport/nechutne-divadlo-3.html>

myšlienka a vôľa zo strany SFZ tak zrazu dostali trpkú príchuť kvôli prezentovanej etnickej nenávisti.⁴²

Transparent s textom „Futbal proti rasizmu“ s logami FARE, SFZ, LPR a kampane Vykopnime rasizmus zo štadiónov pritom ukázali aj na štadióne Antona Malatinského v Trnave. Aj tu hráči vyslali fanúšikom posolstvo harmónie a úcty nielen voči hráčom inej farby pleti, ale aj inej národnosti. Domáci fanúšikovia ho však neprijali. Väčšina z fanúšikov Spartaka počas zápasu viackrát zborovo skandovala: „Bi a bi a bi Maďara do hlavy“. Pozitívom podľa niektorých svedkov zápasu akurát bolo, že domáci ultras neurážali hráčov tmavej farby pleti v drese DAC, ktorých bolo v tomto zápase v zostave multinárodného tímu zo Žitného ostrova viacero. Predsudky a nenávisť k inej národnosti však neprekonali.

Ultras Spartaka vytvorili choreografiu so znakom slovenského dvojkríža v podobe symboliky používanej Hlinkovou gardou počas klérofašistického vojnového Slovenského štátu doplnenou o nápis „Mor ho!“.

V trnavskom sektore sa objavil aj transparent s textom „Jeden štát, jeden národ, jedna reč.“

Niekoľko dní nato, 1. novembra 2008 DAC hostil Slovan Bratislava. Slovenská polícia v neobvyklej sile približne tisíc mužov uskutočnila na štadióne v Dunajskej Strede kontroverzný zásah, pri ktorom museli helikoptérou

Prvé dva zábery sú prevzaté zo Televíznych novín TV Markíza, tretia je fotografia z denníka Plus 1 deň.

Foto zábery TV Markíza

42 <http://futbal.rasizmus.sk/2008/10/29/dve-tvare-fare-action-weeku-v-corgon-lige/>

do nemocnice eskortovať údajne davom pošliapaného mladíka.⁴³ Po zásahu policajných zložiek voči domácim ultras posilnených o chuligánov z viacerých maďarských klubov zostali vzťahy medzi Slovenskom a Maďarskom na bode mrazu. Slovenská polícia podľa dostupných informácií neposkytla videozáznam, ktorým obhajovala svoj tvrdý zákrok. Okrem zásahu polície boli pozorovateľom LPR zaznamenané prejavy nacionalizmu na oboch stranách. Fanúšikovia DAC mali viacero rôznych národných zástav.

Ultras DAC posilnení radikálmi z Maďarska vyvesili maďarské i uhorské vlajky, niekedy skandujú slogan „Slováci nemáte domov“.

Ultras Slovana zase v sektore vztýčili tri zástavy so symbolom Hlinkovej gardy.

Z videa TV SME.sk použil zábery na svojom blogu Miroslav Kocúr.⁴⁴

Rok 2009

OZ Ľudia proti rasizmu malo pozorovateľa na zápase 24. kola Corgoň ligy z 11. apríla 2009 medzi DAC Dunajská Streda a Spartakom Trnava.⁴⁵ Podľa zákona⁴⁶ nie je dovolené prezentovať na zápasoch vlajky neexistujúcich cudzích štátov. Jedna bol viditeľná. S nápisom “Felvidéki harcosok” (bojovníci Felvidéku⁴⁷). Ultras Spartaka zase oplácali nacionalistickými vulgarizmami.

43 <http://futbal.sme.sk/c/4154358/kriticky-zapas-si-vyziadal-desiatky-zranenych.html>

44 <http://kocur.blog.sme.sk/c/171331/Fasisti-na-futbale-Slovenski.html>

45 <http://futbal.rasizmus.sk/2009/04/13/maďarske-vlajky-takmer-zmizli-nacionalizmus-nie/>

46 http://www.minedu.sk/data/USERDATA/Sport/SLEG/2008_479_Zakon.pdf

47 Felvidék je maďarský geografický názov pre súčasné územie Južného Slovenska, bývalé horné Uhorsko, ktoré dnes obýva maďarská menšina na Slovensku. Zo slovenskej strany je jeho používanie často vnímané ako revizionizmus resp. ako vyjadrenie snáh o autonómiu. Naopak geografický názov Dolná Zem, ktorý Slováci používajú pre pomenovanie územia, kde žije slovenská menšina v bývalej Juhoslávii sa s negatívnymi reakciami nestretáva.

“Bi a bi a bi Maďara do hlavy” či “maďarské kurvy” boli pokriky najčastejšie skandované z tábora Spartaka smerom k domácim priaznivcom. Viackrát skandovali svoj štandardný pokrik “Ria Ria Hungaria“, ktorý vyvoláva nevôľu medzi fanúšikovskými tábormi prichádzajúcimi na Žitný ostrov, ale aj mimo štadióna DAC.

Do zákona č. 479/2008 o organizácii športových podujatí z novembra 2008 navrhol povinnosť odstrániť štátne zástavy a symboly cudzích štátov na zápasoch slovenských športových súťaží poslanec SNS Rafael Rafaj, ktorý sa vyjadril, že “sú zdrojom vášní a násilia na štadiónoch”.⁴⁸ Rafaj tvrdil, že na vlajkách bolo v minulosti napísané “Slováci nemáte vlasť“ a podobné slogany. Nacionalistické vášne však Rafajova iniciatíva neodstránila. Na štadiónoch sa vyskytujú rovnako ako tomu bolo pred prijatím zákona a to na oboch stranách.

OZ LPR vyjadrilo presvedčenie, že zákaz vystavovania akýchkoľvek vlajok cudzích štátov (oficiálnych či neoficiálnych) na slovenských ligových štadiónoch je obmedzením slobody prejavu fanúšikov a zatiaľ možno povedať, že nijako neprispel k odstráneniu nacionalizmu, čo mal byť podnet na ich zákaz.

Potvrdil to aj výsledok monitoringu z 19. apríla 2009 zo zápasu 25. kola Corgoň ligy medzi Slovanom a DAC Dunajská Streda.⁴⁹ Nacionalistickým vášňam sa oba tábory nevyhli. Zápas sa síce od začiatku niesol v dobrej atmosfére bez neznášanlivosti, negatívnu reakciu domácich ultras vyvolalo až skandovanie pokriku “Ria Ria Hungaria”, počas ktorého sa fanúšikovia DAC obliekli do trikolóry maďarskej vlajky.⁵⁰

48 <http://www.sns.sk/clanky/rafael-rafaj-reagujeme-na-vytrznosti-a-nepokoje-v-ostatnych-dnoch-1299.html>

49 <http://futbal.rasizmus.sk/2009/04/22/slovan-dac-bez-rasizmu-zato-s-nacionalizmom/>

50 Takýmto spôsobom sa vynašili a obišli zákon č. 479/2008 Z.z., ktorý zakazuje na slovenských ligových súťažiach vyvesovanie štátnych symbolov cudzích krajín.

Odozva slovanistov bola tradičná. Väčšia časť sektora, kde sa sústreďujú ultras odpovedala piskotom a skandovaním “Bi a Bi a Bi Maďara do hlavy.”

V druhom polčase sa potom fanúšikovia DAC opäť na niekoľko minút obliekli do tričiek vo farbách vlajky Maďarska a skandovali “Ria Ria hungária”. Slovanisti im odpovedali ironickým “Ria ria psychiatria.” Možno ak by sa fanúšikovia DAC vzdali skandovania pokriku “Ria Ria Hungária”, mohol sa zápas zaobiť bez akýchkoľvek vášní. LPR však zaznamenalo, že slovanisti spustili “Bi Maďara do hlavy” v jednom prípade aj sami od seba. K pokriku “Bi Maďara do hlavy” sa pridala aj časť Starej tribúny Tehelného poľa.

V závere zápasu fanúšikovia DAC tričká navliekli na sedačky v ich sektore. Po odpískaní oba tábory pokračovali - “ria ria hungária” vs. “bi a bi a bi Maďara do hlavy.” Fanúšikovia Slovana si po zápase zaspievali štátnu hymnu. Tento krát LPR ocenilo profesionalitu polície, ktorá síce oddeľovala oba sektory fanúšikov, ale tentoraz sa držala v pozadí bez zbytočného vytvárania napätia.⁵¹

LPR si všimlo, že zápas sa deň pred jeho konaním snažil spolitizovať poslanec za SNS Rafael Rafaj. Svojimi jednostrannými vyjadreniami totiž nereagoval priamo na vyhlásenia poslanca maďarského parlamentu Baloga (ten upozornil na údajný tvrdý zásah policajtov voči fanúšikom DAC po zápase so Spartakom Trnava týždeň predtým), ale osoboval si kompetencie SFZ a kritizoval fanúšikov DAC i samotný klub.⁵² Rafaj fanúšikov DAC označil za hrozbu a pohrozil im uzavretím štadióna. O takomto kroku však môže výlučne rozhodnúť len SFZ.⁵³

Niektoré médiá 30. augusta 2009 informovali o hádzaní kameňov medzi tábormi fanúšikov DAC a FC Nitra na zápase 4. kola Corgoň ligy jesennej časti

51 V novembri 2008 policajti pred kontroverzným zásahom proti fanúšikom DAC v zápase Dunajskej Stredy so Slovanom stáli priamo v sektore dunajskostredských ultras, resp. po ňom chodili, čím napätia medzi policajtmi a chuligánmi vygradovalo.

52 <http://aktualne.centrum.sk/sport/futbal/clanek.phtml?id=1180041>

53 Práve takéto zasahovanie politikov do futbalu je nebezpečné a podľa názoru LPR deň pred zápasom Slovan - DAC neprispelo k upokojeniu vášní, ale mohlo mať skôr opačný efekt. Podobnými výrokmí totiž politici dosiahnu ešte väčší pocit vylúčenia a vybudia potrebu sebaobrany, reakcie u fanúšikov DAC, čo môže ešte viac zintenzívniť prejavy, ktoré politizujú futbal.

sezóny 2009/2010v Nitre. „V prvej gólovej šanci sa ocitli domáci, Šimonek pekne potiahol, prenechal loptu Hodúrovi, ale tomu bola brána hostí primalá. Potom na niekoľko minút divákov viac ako hra zaujalo hádzanie kameňov medzi fanúšikovskými tábormi a poriadok musela urobiť až polícia.“⁵⁴

Počas 11. Kola Corgoň ligy z 27. Septembra 2009 medzi DAC Dunajská Streda a Spartakom Trnava domáci ultras vytiahli primitívny a nacionalistický transparent.⁵⁵ Bola na ňom otázka v maďarčine: “Aj zvieratá majú svojho kráľa, kto je tým vaším?”⁵⁶

Aj zvieratá majú svojho kráľa, a vy máte? Foto LPR.

LPR už v roku 2008 apelovalo na oba tábory, aby sa vyvarovali vzájomných útokov.⁵⁷ Na štadióny nepatrí ani nacionalizmus a tobôž nie, keď ho medzi sebou šíria tábory ultras z rovnakého kraja.

Naopak chvályhodná bola iniciatíva fanklubov FK Senica a DAC Dunajská Streda z novembra 2009.⁵⁸ Fanklub Yellow Blue Supporters (DAC) si zmeral sily s hosťujúcimi fanúšikmi zo Záhoria v priateľskom stretnutí na umelej trávě vedľajšieho ihriska DAC pred ligovým stretnutím mužov DAC – FK Senica zo soboty 21. Novembra. Túto výnimočnú spoločnú aktivitu dvoch etnicky rozdielnych skupín fanúšikov z jednej krajiny vysoko okrem Ľudí proti rasizmu ohodnotila aj medzinárodná sieť Futbal proti rasizmu v Európe - FARE.⁵⁹

Prvé priateľské stretnutie sa hralo 21. Novembra 2009 v Dunajskej Strede.

54 <http://sportky.topky.sk/c/34833/nitra-s-dstredou-nezavahala>

55 <http://futbal.rasizmus.sk/2009/10/09/ultras-dac-tiez-nechapu-posolstvo-krala-stefana/>

56 Uhorský kráľ Štefan bol pritom kráľom všetkých poddaných, aj predkov Slovákov. Bol tiež známy ako podporovateľ multijazyčnosti v Uhorsku, kde žili aj praotcovia Trnavčanov.

57 <http://www.profutbal.sk/clanok62616.htm?1255112279>

58 <http://futbal.rasizmus.sk/2009/11/22/mozny-liek-na-nacionalizmus-ukazali-fankluby-senice-a-dac/>

59 <http://farenet.org/default.asp?intPageID=7&intArticleID=2055>

Priateľské stretnutie sa skončilo zmierlivým skóre 10:10. Domáci fanúšikovia pohostili Seničanov gulášom a spoločne absolvovali aj vychádzku po meste. Potom už spokojne povzbudzovali na tribúnach svoje tímy.⁶⁰

60 OZ Ľudia proti rasizmu hodnotí priateľské stretnutie medzi fanklubmi ako veľmi sympatické, zmierlivé a v pozitívnom zmysle netypické gesto ktorého často nie sú schopní ani politici.

2.4 Iné (homofóbne, sexistické a ďalšie prejavy intolerancie)

Intolerancia na slovenských futbalových štadiónoch neprináša len rasistické, nacionálno-šovinistické či antisemitské prejavy. Stretávame sa na nich, hoci zriedkavejšie, aj s ďalšími typmi pestovania nenávisti plynúcej z rôznych predsudkov. Nedeje sa tak len na tribúnach. Aj internetové stránky niektorých ultras skupín skíznu občas napríklad k homofóbnym urážkam najmä futbalistov v tímoch súperov.

Sexizmus

Spája sa najmä s chorálom bratislavského Slovana „Jebať Trnavu, (tú kurvu)“. V nedávnych derby zápasoch, aj v jarnej časti sezóny 2008/2009 či jesennej časti sezóny 2009/2010 sa na Tehelnom poli objavil kreslený transparent s textom „Jebať Trnavu“, na ktorom bol nakreslený erotický akt, pri ktorom muž (v klubových farbách Slovana) má sporo odetú ženu (v klubových farbách Spartaka Trnava) prehnutú cez koleno. Kým 8. apríla 2009⁶¹ ho podľa pozorovateľa LPR ultras Slovana vystavili len na niekoľko minút na svojom mieste pod Novou tribúnou, 25. októbra 2009⁶² ho bez problémov vyvesili v sektore pod svetelnou tabuľou so skóre, kde sa nachádzal väčšinu zápasu bez zakročenia usporiadateľa zápasu.⁶³

Ultras Slovana sa v októbri 2009 neštítali vyvesiť takýto transparent. Usporiadatelia im v tom nezabránili.

61 <http://futbal.rasizmus.sk/2009/04/08/uz-aj-gueye-vie-ako-chuti-rasizmus-v-corgon-lige/>

62 <http://futbal.rasizmus.sk/2009/10/27/monitoring-derby-zapasu-slovan-trnava/>

63 http://www.belasaslachta.sk/galeria/galeria.php?album=slovan_tt_jesen09

Homofóbia

Zosmiešňovanie futbalistov pre ich údajnú homosexuálnu orientáciu, hoci v skutočnosti nemusia ani byť homosexuálmi, ilustruje internetová stránka www.ultrasspartak.sk, ktorá sériou fotografií i fotografických koláží spájala futbalistov Slovana Juraja Halenára (pôvodom z Trnavy) a Branislava Obžeru do homosexuálneho vzťahu.⁶⁴

„Náš krásny párik“, „Majstrovsky fajčiť, to (si) oni vedia“ a iné zosmiešňovanie spojené so sexuálnou orientáciou. To sú sarkastické narážky, ktoré v tomto prípade adresoval autor na ultrasspartak.sk dvojici futbalistov Slovana. „Ligový (ne)fejtón III“ bol publikovaný 29. mája 2009 na stránke trnavských ultras.

Raritou na štadiónoch nie je ani urážka „buzerant.“ Zaznieva na viacerých štadiónoch rôznym futbalistom, aj napriek tomu, že ich sexuálna orientácia v skutočnosti pre krikľúňov nie je podstatná. Homosexualita sa teda používala ako vulgarizmus. V jednom z pokrikov Slovana je Nitra označená za „buzerantskú“.

Anti cigánizmus

V najvyššej futbalovej súťaži momentálne nepôsobí rómsky futbalista. To znamená, že rasistickí fanúšikovia tak momentálne nemajú podnety, aby ho urážali.

Zo strany slovanistických ultras sa v posledných derby zápasoch pravidelne vyskytol pokrik skandovaný smerom k fanúšikom Spartaka Trnava – „cigánska banda“.⁶⁵

64 <http://www.ultrasspartak.sk/main.php?page=clanky&id=314>

65 <http://futbal.rasizmus.sk/2009/10/27/monitoring-derby-zapasu-slovan-trnava/>

Na internetovej stránke www.ultrasspartak.sk po zápase z 19. apríla 2009 označil autor reportáže zo zápasu DAC-Spartak rómskeho usporiadateľa v Dunajskej Strede za “retardovaného cigáňa” preto, že na fanúšikov Trnavy údajne robil grimasy po prvom góle domácich. V článku tiež uviedol, že v rámci usporiadateľskej služby mal domáci klub viacero Rómov, ktorí pri vstupnej kontrole na štadión boli údajne viac dôslední, ako bolo nutné.⁶⁶

Iné politické prejavy

Prejavy ultras možno chápať aj ako politické a súvisia s politizáciou týchto skupín.⁶⁷

U nás boli viditeľné najmä transparenty na podporu Srbska v otázke Kosova. V roku 2007, ale aj 2008 sa na niektorých štadiónoch (Bratislava , Nitra) objavilo viacero transparentov proti nezávislosti Kosova s textami „Kosovo je svätá srbská zem“ alebo „Kosovo je Srbsko“.

Na jar 2008 v zápase so Slovanom vyvesili takýto transparent ultras FC Nitra. Na svojej stránke tvrdia, že vlajku s nápisom „Kosovo je Srbsko“ vystavili ešte pred zápasom, no policajti im ju okamžite nariadili stiahnuť.⁶⁸

66 <http://www.ultrasspartak.sk/main.php?page=clanky&id=293>

67 Vzťah a prelínanie sa futbalového chuligánstva s politikou sa objavuje už v šesťdesiatych a sedemdesiatych rokoch 20. storočia. A to kvôli prepojenosti subkultúr futbalových chuligánov a skinheadov. Vo Veľkej Británii šlo o proti-prisťahovaleckú agresiu, ktorá predstavovala väčší problém ako boje nepriateľských skupín skinheadov a chuligánov. Rasistickú orientáciu skinheadov a chuligánov sa snažia využívať extrémistické pravicové strany, združenia i militantné siete. Počas 80. rokov minulého storočia sa vyprofiloval nový štýl, tzv. casuals, ktorí nosili oblečenie drahých značiek, rovnako ako futbalové hviezdy. Aj Casuals boli spájaní s ultrapravicou. Dodnes sú vyznávači tejto odnože viditeľní medzi fanúšikmi aj na Slovensku. Ultras skupiny najmä na západe Európy sú charakterizované aj ako nátlakové a záujmové skupiny. Niekde si svoje ciele vynucujú nielen tlakom na futbalistov alebo vedenia klubov, ale aj násilím voči nim.

68 Ultras FC Nitra reagovali na zákrok policajtov otvoreným listom ministrovi vnútra, kde postup polície kritizujú.

Ultras DAC zase použili v roku 2009 transparent v maďarskom jazyku „Vojtech Bugár prac sa teraz“ (pričom šlo o slovnú hračku, keďže slovo „most“ – názov Bugárovej strany – znamená po maďarsky „teraz“).⁶⁹

Za zmienku stojí aj dlhodobý protest fanklubov najmä Slovana a Trnavy podporený aj fanúšikmi z Nitry, Košíc, Banskej Bystrice či Žiliny proti Slovenskému futbalovému zväzu. Fankluby svoj protest proti vedeniu SFZ a jeho údajným korupčným praktikám či policajným zásahom prejavujú bojkotovaním reprezentačných zápasov A tímu SR ako aj verbálnymi a vulgárnymi útokmi na vedenie SFZ, najmä osobu jeho predsedu počas ligových zápasov.

69 <http://www.youtube.com/watch?v=IOURdewWix0>

3 Neonacizmus na futbalových štadiónoch v rokoch 2008 a 2009

Náznakové či otvorené prejavy sympatií ku krajne pravicovým hnutiam boli v minulosti častým javom v prostredí našich futbalových štadiónov od Košíc po Bratislavu. Tento nežiaduci fenomén bol a čiastočne je stále prítomný na väčšine štadiónov s aktívnou ultrapravicovou fanúšikovskou scénou (s výnimkou Trenčína a Bardejova), pričom najčastejšími aktérmi týchto prejavov sú predovšetkým ľudia zo subkultúr ultras či hooligans.

Obdobie rokov 2008 a 2009 je možné označiť za špecifické, keďže počet otvorených krajne pravicových prejavov sa oproti predchádzajúcim rokom znížil - aj vzhľadom na vydanie monitoringovej správy Ultras 2007 od občianskych združení Enough a Ľudia proti rasizmu, ktorá upozornila na tento komplexný problém nielen odbornú verejnosť, ale vďaka záujmu masmédií sa materiál dostal aj k širokej verejnosti.

3.1 Výskyt neonacistov a ich symbolov

Otvorené prejavy sympatií s krajnou pravickou vo forme vlajok a transparentov boli po zverejnení monitoringovej štúdie Ultras 2007 v relatívne krátkej dobe v centre pozornosti Policajného zboru Slovenskej republiky, ktorý podľa samotných chuligánov združujúcich sa na www.forum.hooligans.cz danú analýzu využil ako podnet pre represívne odstránenie veľkej väčšiny týchto vlajok počas roku 2008. K tejto vlne represívnych opatrení sa vyjadřila na svojej internetovej stránke napríklad ultras skupina Rimavskej Soboty – Gemer Rascals: „V nasledujúcom zápase s Lučencom už v blízkosti miesta, kde sa stretávame, boli celkom bezdôvodne umiestnené dve desiatky uniformovaných policajtov, ktorí bdelo prezreli každú vlajku – a „ideologicky“ im nevyhovela väčšina - pričom ako kritérium slúžil práve výtlačok štúdie ĽPR.“⁷⁰

Postup policajných zložiek však v tomto prípade mal za následok iba vizuálne upravenie prostredia štadiónov, keďže na samotnú scénu krajne pravicových ultras a hooligans nemal žiadny efekt – a v konečnom dôsledku sa prejavy sympatií k rasistickým a krajne pravicovým ideám prejavovali aj naďalej.

V tejto konkrétnej podobe je možné vidieť tzv. „južanskú vlajku“, ktorá je v krajne pravicových hnutiach používaná v spojitosti s bielym suprenacionizmom (zvýrazňovaním nadradenosti bielej rasy). Rovnaká symbolika sa objavila v apríli 2008 v sektore domácich fanúšikoch aj v zápase Artmedia Petržalka – Slovan Bratislava.⁷¹

Foto http://rs.ultras.sk/gal/RS_Trencin_03_08.jpg

70 <http://rs.ultras.sk/stsp/080402.htm>

71 Zmienku o nej aj s fotografiou nájdete v kapitole o rasistických prejavoch v rámci tejto práce.

Na fotke je taktiež prítomná malá vlajka „Anti-Antifa“ (umiestnená pravdepodobne v súvislosti s antirasistickými a antifašistickými postojmi fanúšikov AS Trenčín). Táto odkazuje na hnutie (smer) v rámci krajne pravicovej scény, ktorý vznikol začiatkom 90. rokov 20. storočia v severnom Nemecku s cieľom konfrontovať aktívnych antifašistov, pričom jeho inšpirácia siaha k až k praxi a metódam britských neonacistov (Blood&Honour / Combat18).

V rámci chronológie je potrebné spomenúť taktiež prítomnosť viacerých krajne pravicových prejavov v rámci prípravnej časti pred jarnou časťou sezóny 2007/2008, či v rámci nej.⁷² Počas prípravného zápasu Artmedia Bratislava – Ferencváros Budapešť sa v sektore hostujúcich fanúšikov objavili viaceré vlajky odkazujúce na Veľké Uhorsko, ktorého súčasťou súčasná Slovenská republika v minulosti bola a ktorej existenciu časť maďarských nacionalistov (šovinistov) neakceptuje.

Foto www.ultras.sk

Fanúšikovia „Fradi“ taktiež vystavili vlajku „ARYAN GREENS“⁷³, ktorá predstavuje politickú sebaidentifikáciu časti skupiny v rámci fanúšikov budapeštianskeho klubu týkajúcu sa nacistickej teórie „árijskej rasy“.

Foto www.ultras.sk

Počet podobných prejavov sa začal vcelku viditeľne obmedzovať po sérii už skôr zmienených represíí. V danom období sa podarilo zaznamenať prakticky iba dve provokácie z tábora Rimavskej Soboty – prvá bola „odpoveďou“ na zásah voči číslu „88“⁷⁴, kedy v rámci choreografie

Foto www.ultras.sk

72 Tieto prejavy svojím obsahom spadajú aj do kapitoly o nacionalizme tejto práce. Keďže boli použité fanúšikmi sympatizujúcimi aj s krajne pravicovými myšlienkami, nachádzajú sa i v kapitole o neonacizme.

73 Zelení árijci.

74 V radoch neonacistických fanúšikov je táto číslovka veľmi obľúbená, vyvolávajú ju najmä počas 88. minúty futbalových zápasov, keďže predstavuje kryptogram nacistického pozdravu „Heil Hitler“. H predstavuje 8. písmeno abecedy.

k zápasu s Humenným úmyselne zvýraznili túto číslovku a skombinovali ju s využitím symbolu „Sig rune.“⁷⁵

Za provokáciu s krajne pravicovo motivovaným pozadím možno považovať i transparent využitý v zápase Prievidzou (zdvojené H v zmysle „Heil Hitler“):

Foto www.ultras.sk

V rámci jarnej časti sezóny 2007/2008

sa objavilo využitie symboliky 88 aj u ultras Púchov, pričom títo využili motív 88. výročia založenia klubu ako zámienku pre prezentovanie tejto symboliky – podobne ako tomu bolo rok predtým u fanúšikov bratislavského Slovana, 19. Apríla 2007 v Senci.

Článok poukazujúci na neonacistické pozadie tohto skandovania vyšiel aj v Púchovských novinách: „Prečo ma skandovanie, ktoré môžu fanúšikovia futbalu pravidelne počuť na púchovskom štadióne, tak šokuje, je zrejmé. V abecede je na ôsmom mieste písmeno h, a dve osmičky za sebou, znamenajúce dve písmená „h“, znamenajú známy nacistický pozdrav „Heil Hitler!“ Ťažko možno pochopiť, prečo dnes, po tom, čo všetci vieme o Adolfovi Hitlerovi, mu niekto môže volať na slávu.“⁷⁶

Jesenná časť sezóny 2008/2009 priniesla z hľadiska monitoringu krajne pravicových prejavov len minimálny počet výstupov.

Z hľadiska využitia priamo (neo)nacistických symbolov boli zaznamenané len transparenty hooligans MFK Košice – Rebels VSS obsahujúce nacistický symbol Totenkopf (Smrtihlav) a vlajka 1.FC – VSS Košice so Sig runou.

Foto www.futbal.rasizmus.sk

75 Sig runa v zdvojenej podobe bola používaná nacistickými jednotkami Schutzstaffel /SS/.

76 <http://www.puchov.sk/?aktualita=706-osem-osem-osemdesiat-osem>

Z nepriamych prejavov je vhodné spomenúť neustále používanú vlajku „Fight united“ od ultras Slovana Bratislava, ktorá je družobnou vlajkou tejto skupiny s nazi-chuligánskym gangom Johny Kentus Gang z Brna.

Foto www.ultras.sk

V rámci medzištátneho zápasu Slovensko-Poľsko na jeseň 2008 v rámci kvalifikácie na Majstrovstvá sveta 2010 v Juhoafrickej republike sa na štadióne v sektore hostujúcich fanúšikov objavili viaceré krajne pravicové prejavy – líder „kotla“ fanúšikov poľskej reprezentácie mal na sebe tričko s motívom „88“ (kryptogram pre „Heil Hitler“), a v sektore hostujúcich fanúšikov visela vlajka Motoru Lublin štylizovaná graficky ako symbolika neo-nacistického hnutia Blood&Honour.

Foto www.danilov.blog.sme.sk

Pri príležitosti tohto futbalového zápasu sa taktiež udial incident v bratislavskom Starom meste – skupina poľských fanúšikov napadla slovné a neskôr takmer i fyzicky bratislavského rabína Barucha Myersa. Správu o tomto incidente priniesol denník Plus jeden deň.

Jarná časť sezóny 2008/2009 sa niesla v podobnom duchu ako predchádzajúce obdobie – vizuálne prejavy krajnej pravice boli na ústupe, avšak čiastočne sú stále prítomné.

V rámci prípravných stretnutí v januári 2009 sa celok MFK Rimavská Sobota stretol s Diošgyorom Miskolc, pričom hostia sa prezentovali viacerými krajne pravicovými symbolmi - najviditeľnejší bol keltský kríž (symbol bielej supremácie, taktiež v minulosti ekvivalent svastiky v rámci Veľkej Británie).

Foto <http://rs.ultras.sk/stsp/090131>.

V rámci jarých kôl bolo zaznamenané vyvesenie „južanskej vlajky“ (jeden zo symbolov bielej supremácie) v II. lige- Západ na zápase Vrábľa – Púchov hosťujúcimi fanúšikmi.

Foto www.ultras.sk

Počas apríla 2009 prišlo u dvoch fanúšikov Košíc k propagácii neonacistických symbolov, pričom táto činnosť vyústila v ich obvinenie. Popis udalostí zaznamenalo na svojej stránke futbal.rasizmus.sk aj občianske združenie Ľudia proti rasizmu: „Tetovačkami a šálom s nacistickými symbolmi sa prezentovali dvaja z ultras MFK Košice počas aprílových zápasov domáceho tímu s Ružomberkom (23. kolo, 4. apríla 2009) a Dubnicou (25.kolo, 18. apríla 2009).

Polícia za prečin podpory a propagácie skupín smerujúcich k potlačeniu základných práv a slobôd obvinila 23-ročného Štefana B. a 22-ročného Jána K. Vytetovaný mali znak jednotiek SS Totenkopf, (po slovensky smrťhlav). Štefan B. si v priestoroch štadióna v sektore domácich fanúšikov vyzliekol tričko. „Znakom lebky ‘SS Totenkopf’ (tzv. smrťhlav) vytetovaným na svojom ľavom ramene a znakom ‘Leben-Rune’ (tzv. runa života) vytetovaným na ľavej strane prs prejavil sympatie ku skupinám, ktorých ideológiou je potlačovanie základných práv a slobôd,“ uviedla košická polícia.

Ján K. spáchal rovnaký prečin, nielen 4. apríla, ale aj 18. apríla. Na krku mal prevesený modro-žltý šál taktiež so symbolom smrťhlava. Podľa polície tým takisto prejavil sympatie ku skupinám, ktorých ideológiou je potlačovanie základných práv a slobôd. LPR zaznamenalo, že žltomodrý šál s totenkopom mali košickí ultras aj 22. marca 2009 na derby v Prešove. Šiestich fanúšikov vtedy obvinila polícia.⁷⁷

Finále Slovenského pohára 2009 organizovaného Slovenským futbalovým zväzom v Senci medzi Artmediou Bratislava a MFK Košice 20. Mája 2009 prinieslo z hľadiska monitoringu krajne pravicových prejavov podľa pozorovateľa LPR nasledovné zistenie:

77 <http://futbal.rasizmus.sk/2009/05/20/dvaja-z-košických-ultras-propagovali-fasizmus/>

„Počas finále Slovenského pohára, ktoré sa odohralo v stredu 20. mája v Senci medzi Artmediou Petržalka a košickým MFK prišlo aj k pozdravom Hitlerovi.

88 je známy kryptogram, ktorý dnes neonacisti používajú ako šifru pre pozdrav Heil Hitler (H = 8. písmeno v abecede).

V 88. minúte duelu väčšia časť košických ultras niekoľkokrát skandovala pokrik „osem osem osemdesiat osem“.⁷⁸

Opätovné využitie motívu so symbolom 88 bolo v roku 2009 možné sledovať aj počas zápasu Spartak Trnava – Slovan Bratislava, kedy sa hostujúci fanúšikovia prezentovali choreografiou s nápisom: „88. minúta nesklamala :-) Sarajevo“, ktorým narážali na vyradenie Spartaka Trnava v 2. predkole Európskej ligy UEFA družstvom FK Sarajevo. Práve v 88. minúte tohto duelu zariadil remízu a tým aj vyradenie Spartaka zo súťaže hráč Sarajeva Jahovič.

Pre niektoré skupiny je „88-ička“ zjavne magická. Holdujú jej aj v nižšej I. lige, napríklad ultras Rimavskej Soboty. V rovnakom období priniesol monitoring LPR ešte jeden výstup – konkrétne sa týkal využitia tejto šifry fanúšikmi Rimavskej Soboty – Gemer Rascals: „Tí vlajku s touto číslovkou a južanskou vlajkou neváhali zavesiť rovno vedľa akejsi nevydarenej napodobeniny loga OZ Ľudia proti rasizmu (odkiaľ však odstránili slová proti rasizmu).“

Foto www.futbal.rasizmus.sk

Počas štartu sezóny 2009/2010 sa Slovan Bratislava po vyradení v predkolách Ligy Majstrov snažil o postup v rámci Európskej ligy UEFA, kde v 1. kole play off (pred skupinovou fázou) dostal za súpera Ajax Amsterdam. Vzhľadom na samoprofiláciu fanúšikov Ajaxu Amsterdam, ktorí sa sami označujú za „židov“ (joden) a majú vcelku jasnú antifašistickú orientáciu, sa dali očakávať prejavy antisemitizmu z radov fanúšikov bratislavského Slovana, ktorého najmä chuligánska časť fanúšikov má jasnú - krajne pravicovú orientáciu.

Časť fanúšikov z tábora Slovana si pri príležitosti výjazdu na zápas v Amsterdame nechala vyrobiť tričká „Fuck Ajax“, pričom písmeno U bolo nahradené židovským symbolom – sedemramenným svietnikom. V rámci zaznamenaného možno tomuto prejavu pripísať antisemitský motív.⁷⁹

Foto www.ultras.sk

Z uvedených grafických podkladov je v porovnaní s rokmi 2006 a 2007 možné sledovať tendenciu mierne klesajúcej grafickej seba prezentácie krajnej pravice v prostredí slovenských štadiónov, avšak na mieste je upozornenie, že počet otvorených prejavov je skôr výsledkom represíí voči symbolom, než reálneho úbytku príslušníkov krajnej pravice medzi fanúšikmi.

79 Podrobnejšie sa tomuto typu koreňov venujeme v rámci podkapitoly Antisemitizmus, ktoré patria medzi prejavy intolerancie viditeľné aj v rámci našej najvyššej futbalovej súťaže Corgoň liga.

3.2 Módne značky krajne pravicových futbalových ultras a hooligans

V rámci krajne pravicovej časti chuligánskej subkultúry sú na našich štadiónoch v obľube najmä nasledovné značky oblečenia:

Thor Steinar – nemecká odevná značka založená aktívnymi neonacistami, v podstate ide o „uniformu“ krajnej pravice v našich končinách. U tejto značky v súčasnosti existuje určitý mainstreamizačný trend – podarilo sa jej vymaniť z pozície subkultúrnej či ideo-politickej bázy a preniká v podstate až do mainstreamu. Samotný názov značky odkazuje na Thora (severský boh vojny) a generála SS Rudolfa Steinera.

Eighty Eight – slovenská neonacistická značka oblečenia, ktorá vznikla v okruhu chuligánov bratislavského Slovana. Samotný názov „eighty eight“ (osemdesiatosem – 88) je kryptogramom nacistického pozdravu „Heil Hitler“.

Pretorian – pomerne nová poľská chuligánska značka, ktorá sa od počiatku samodefinovala ako krajne pravicová (viaceré motívy – Biely bojovník – White Warrior, či motív s tzv. „južanskou vlajkou“). V sledovanom období 2008-2009 zaznamenala veľký nárast popularity medzi krajne pravicovými chuligánmi na našom území.

Erik & Sons – pomerne nová nemecká krajne pravicová značka so základom podobným značke Thor Steinar. Kombinuje vikingské a starogermánske runové motívy, pričom samotné vyznenie značky je veľmi podobné značke Thor Steinar, pričom je v súčasnosti u časti ultrapravice akceptovanejšia ako samotný Thor Steinar.

3.3 Neonacistická chuligánska scéna

V rámci neonastickej chuligánskej scény počas posledných dvoch rokov nebol zaznamenaný žiadny výraznejší trend, ktorý by menil realitu tejto časti chuligánskej subkultúry - vo všeobecnosti sa však dá hovoriť o stagnácii počtov neonacistických chuligánov. Táto skutočnosť vychádza z celkovo nejednotného postoja príslušníkov krajnej pravice k chuligánstvu (keďže časť krajne pravicovej scény ho neustále považuje za príťaž) a nízkej politickej aktivity chuligánov v rámci hnutia – hoci ultrapravicový ideoset možno na slovenskej chuligánskej scéne na Slovensku označiť takmer za „povinný“.⁸⁰ Tieto dva faktory tak majú za následok menšiu náborovú schopnosť v radoch klasických príslušníkov krajnej pravice.⁸¹

V kontexte chuligánskej scény je však možné tvrdiť, že každý aktívny slovenský chuligánsky tábor (Slovan Bratislava, Spartak Trnava, MFK Košice, Dukla Banská Bystrica, MŠK Žilina) má svoje jadro tvorené ľuďmi s krajne pravicovými, resp. neonacistickými postojmi.

Samotný počet neonacistických chuligánov sa na Slovensku presne odhadnúť nedá, vzhľadom na fakt, že niektoré akcie, ktoré by mohli mať politický podtext (napr. v rámci československej chuligánskej scény by takto mohol byť vnímaný bojový stret chuligánov veľkej väčšiny klubov s chuligánmi Bohemians Praha 1905, ktorí sú v očiach väčšiny neonastickej chuligánskej scény považovaní za reprezentantov ľavice, prípadne etnický náboj súboja chuligánov slovenskej národnosti s chuligánmi Dunajskej Stredy, ktorých gro tvoria príslušníci maďarskej menšiny) prinesú účasť osôb z neonacistického prostredia, pričom však tieto osoby nie vždy sledujú politický rozmer zápasu alebo bitky.⁸²

80 Hoci aj u nás existujú apolitickí či ľavicoví chuligáni.

81 Väčšinou sa z nich chuligáni nestávajú, keďže samotná chuligánska subkultúra má aj v rámci mainstreamovej spoločnosti veľmi negatívny obraz.

82 Časť chuligánov neprichádza pobiť sa z ideologických dôvodov, ale kvôli bitke, adrenalínu zo súbojov. Niektorí naopak stretý vyhľadávajú z politických motívov (etnická a iná nenávisť).

Z hľadiska aktivity počas sledovaného obdobia a témy sú podstatné dve udalosti – podľa oficiálne zverejnených vyjadrení prišlo v máji 2008 k ohláseniu zániku chuligánskych skupín Trnavy a Nitry, pričom tieto skupiny v minulosti otvorene prejavovali svoj príklon ku krajne pravicovým politickým ideosetom.

Ich rozpad komentovali zástupcovia československej chuligánskej scény na www.forum.hooligans.cz: „*Trnavští hools pár týdnů předem vyzvali Slovan Bratislava na měření sil 50 na 50. Slovan (podpořen i družebním Brnem) byl už připraven 100 metrů od místa střetu, když Trnava vše ruší s odůvodněním, že se jich sešlo na srazu jen 15. Vlajka RBW je pak vyvěšena obráceně, a Trnava oficiálně ohlásila rozpad své chuligánky. To se stalo tuto sobotu (31.5.08). Následně v júní 2008 ohlásila rozpad chuligánka⁸³ Nitry.*“⁸⁴

Rozpad chuligánskej skupiny Spartaka Trnava však nebol definitívny, v priebehu roku 2009 obnovila svoju činnosť, v Nitre sa skupina v organizovanej podobe neobnovila.

K priamym politickým prejavom krajne pravicových chuligánov v rámci násilných akcií na štadiónoch prišlo počas sledovaného obdobia iba v jednom prípade – antirasisticky a antifašisticky zmýšľajúci fanúšikovia Partizána Bardejov boli v októbri 2009 počas zápasu Lokomotíva Košice – Partizán Bardejov fyzicky napadnutí chuligánmi MFK Košice (Rebels Košice), pričom im boli odcudzené ich vlajky. Tejto udalosti sa venoval i denník Korzár na svojej webovej stránke:

„A na záver? Škoda, že športovo slušné stretnutie narušili tí, ktorých na tento duel asi nik nevolal. Približne v polovici prvého polčasu nastúpilo neznáme komando proti hŕstke slušne povzbudzujúcich hostujúcich fanúšikov. Padli aj nejaké rany, no zrejme spokojní so splnením svojej misie, s ukoristenými vlajkami Partizána, zmizli na pripravených autách tak rýchlo, ako sa objavili. Usporiadatelia ani nik iný nestihli poriadne ani zareagovať. A zbytočný bol aj neskorší výjazd polície. O čo komu v tomto prípade išlo? Najmä, keď

83 Slangový výraz pre formáciu chuligánov.

84 <http://forum.hooligans.cz>

sa potom fans oboch tímov združili do jedného spolku a spoločne, striedavo povzbudzovali raz jeden, raz druhý klub. Zjavne nešlo o vybavovanie si účtov medzi priaznivcami na zelenej tráve súperiacich mužstiev.“⁸⁵

4 Pozitívne iniciatívy v rokoch 2008 a 2009

Pozitívnych iniciatív zameraných na potlačanie rasizmu a intolerancie v rámci futbalu na Slovensku sa v posledných dvoch rokoch konalo viacero. Ich významná časť sa udiala v rámci uplynulých dvoch Akčných týždňov FARE (FARE Action week) 2008 a 2009, alebo v rámci samostatných iniciatív zúčastnených.

Pozitívnym trendom je, že do aktivít sa zapája čoraz viac nových iniciatív, z ktorých mnoho je inovatívnych. Stoja za nim aj skupiny a aktéri, ktorí sa doposiaľ do podobných aktivít nezapájali. Preto možno roky 2008 a 2009 označiť za úspešné.

4.1 Akčný týždeň FARE 2008

V rámci Akčného týždňa FARE 2008 sa konalo celkovo 9 aktivít po celom Slovensku – od Vranova nad Topľou po Bratislavu. Zapojili sa aj Ultras AS Trenčín, ktorí sa na zápase s AŠK Inter Bratislava, prezentovali antifašistickou choreografiou. Išlo o veľmi úspešný ročník, keďže počas neho prišlo aj na v slovenskej spoločnosti do značnej miery tabuizovanú tému homofóbie – toto tabu bolo prvýkrát v rámci slovenského futbalu prelomené. Z aktivít v rámci „FARE Action Week 2008“ zaujali Iniciatíva Futbalizmus – Futbal proti rasizmu, ktorá organizovala súbor turnajov na Záhorí, v okolí Skalice a Plaveckého Mikuláša. Išlo o zápasy rómskych a nerómskych družstiev spojených s kultúrnymi akciami. Z víťazných družstiev, bol zložený výber UNITED, ktorý sa neskôr zúčastnil I. ročníka turnaja Bratislavskej Ligy v Malom Futbale (BLMF) proti rasizmu.

Turnaj BLMF proti Rasizmu, sa konal v Bratislave, na Molecovej ulici za účasti tímov zo Slovenska a Českej Republiky. Na turnaji si zahrli: Majstri BLMF – AC Glóbus, výber ligy BLMF, reprezentácia Českej Republiky „B“ v malom futbale, spomínaný UNITED zo Záhoria, All Stars Team pod vedením veľvyslanca ĽPR pre boj proti rasizmu vo futbale Aliasa Lembakoaliho, zloženého z aktuálnych (Leonard Kweuke z DAC Dunajská Streda či Branislav Obžera zo Slovana Bratislava) a bývalých hráčov Corgoň Ligy (Július Šimon) a družstvo SFZ vedené generálnym sekretárom Milošom Tomášom. Celkovými víťazmi sa stali hostitelia BLMF, konkrétne tím AC Glóbus, no vydarenou pointou turnaja bola najmä podpora myšlienke antirasizmu vo futbale.⁸⁶

86 <http://futbal.rasizmus.sk/2008/10/28/turnaj-blmf-proti-rasizmu-vrchol-%E2%80%9Cfare-action-weeku%E2%80%9D-na-slovensku/>

Občianske združenie Museion - prvé lesbické združenie na Slovensku, organizovalo v Bratislave akciu zameranú na boj proti homofóbii. Išlo o prvú akciu tohto typu na Slovensku, kde zúčastnení strelali góly do bránky fiktívneho tímu „FC Homofóbia“, ktoré sa skladalo z politikov s homofóbnymi výroky a postojmi. Podujatie s názvom **Vykopnime Homofóbiu** malo za cieľ poukázať na homofóbiu v slovenskej spoločnosti, a každý zo zúčastnených mal šancu strelením gólu symbolicky postaviť sa homofóbii a obdržal tiež informačné materiály.⁸⁷

Do FARE Action Week 2008 sa zapojil aj SFZ a 13. Kolo Corgoň ligovej sezóny 2008/09, bolo venované boju proti rasizmu vo futbale. Na všetkých Corgoň ligových štadiónoch prečítali kluby posolstvá proti rasizmu a xenofóbii vo futbale. Pred každým zápasom tohto kola boli na plochu hráčmi prinesené transparenty s odkazom – Futbal proti Rasizmu a hráči smerom k obecnstvu ukázali rasizmu symbolickú červenú kartu.⁸⁸

Mondiali Antirazzisti je každoročný antirasistický futbalový festival, organizovaný partnermi siete FARE – UISP (Unione Italiana sport per Tutti) a Progetto Ultrá. Už tradične sa koná v mestečku Cassalechio del Reno, neďaleko Bologne.⁸⁹ V roku 2008 sa na turnaji zúčastnili až dva tímy zo Slovenska. Prvým bol rómsky tím SPOLU, zložený z výberového družstva spoločného projektu OZ SPOLU a OZ LPR, ktorý sa prebojoval až medzi posledných 32 družstiev. Druhým bol tím antifašistických ultras zo Slovenska. Bolo to prvý raz, čo sa tím ultras zo Slovenska zúčastnil na Mondiali.⁹⁰

87 <http://www.sme.sk/c/4143107/aktivisti-vytiahli-do-boja-proti-nenavisti-k-homosexualom.html>

88 <http://futbal.rasizmus.sk/2008/10/29/dve-tvare-fare-action-weeku-v-corgon-lige/>

89 <http://www.mondialiantirazzisti.org/mondiali/index.php>

90 <http://futbal.rasizmus.sk/2008/07/14/kokavania-sa-na-mondiali-antirazzisti-nestratili/>

Akčný týždeň FARE 2009 (FARE Action Week) opäť pritiahol pozornosť verejnosti na antirasistické aktivity v slovenskom futbale. Celkovo sa do jeho jubilejného 10. ročníka zapojilo 10 iniciatív v rámci ktorých sa uskutočnilo 14 akcií.⁹¹ Zapojili sa napríklad aj Ultras Trenčianska Teplá. Spolu s ultras Trenčín tak rozšírili rady fanúšikov, ktorí otvorene demonštrujú svoj antifašistický a antirasistický postoj.

V Bratislave sa uskutočnil **II. ročník Turnaja Bratislavskej ligy v malom futbale (BLMF) proti rasizmu a intolerancii**. Zúčastnil sa ho tím Ľudí proti rasizmu pôsobiaci v BLMF. V roku 2009 v jeho dresoch s logom „Vykopnime rasizmus zo štadiónov“ pravidelne nastupovali aj dvaja mladí rómski futbalisti. Počas turnaja bolo jadro mužstva ĽPR v BLMF skombinované s futbalovými osobnosťami (Ladislav Pecko, Jozef Barmoš, Marián Šuchančok, Vladimír Sendrei so synom) výberu Aliasu Lembakoaliho.

Sily si zmerali s výberom BLMF a výberom petržalskej ligy – Engerau street soccer league.⁹²

Pozitívne vnímaná bola aj **iniciatíva FK INTER Bratislava**, ktorý zachoval mládežnícke tímy napriek zániku futbalového klubu AŠK Inter Bratislava. Na všetkých zápasoch FK INTER, počas konania akcie v októbri 2009 ukázali hráči rasizmu červenú kartu a boli distribuované antirasistické materiály.

91 Kompletný prehľad akcií na: <http://futbal.rasizmus.sk/2009/11/23/prehľad-aktivit-v-ramci-fare-action-week-2009-na-slovensku/>

92 <http://futbal.rasizmus.sk/2009/10/18/na-turnaji-proti-intolerancii-osobnosti-sklonovali-aj-ms-v-afrike/>

FK Inter pokračuje v aktivitách svojho predchodcu, ktorý sa zapájal nielen do akčných týždňov, ale aj do iných aktivít siete FARE.

Vo Vranove nad Topľou sa k iniciatívam na Slovensku pridala organizácia **KVO Roma Východ**, ktorej členovia sú tiež tradičnými aktérmi aktivít proti rasizmu. Tento rok pripravili komplexnú akciu pozostávajúcu z futbalového turnaja, diskusie a premietania filmu Inside Offside, ktorý sa práve vo Vranove nakrúcal .

O akčných týždňoch FARE 2008 a 2009, možno hovoriť ako o úspešných akciách, keďže sa zapojili nové skupiny – ako BLMF, Museion, FK Inter Bratislava , SPOLU, Engerau street soccer league, popri už v minulosti aktívnych skupinách – KVO Roma Východ, Futbalizmus alebo Škola Harmónia. Ako bolo spomenuté, prvýkrát sa v rámci akčného týždňa FARE na Slovensku podarilo do povedomia širšej verejnosti dostať aj tému homofóbie a takisto potešujúce boli aktivity organizované ultras Trenčín a ultras Trenčianska Teplá.

4.2 Ďalšie iniciatívy

Mimo akčných týždňov FARE a Mondiali Antirazzisti sa počas rokov 2008 a 2009 realizovalo viacero zaujímavých a pozitívnych akcií proti rasizmu a diskriminácii vo futbale. V auguste 2008 v spolupráci s partnermi FARE na Balkáne sa s pomocou Ľudí proti rasizmu a rómskeho aktivistu Vladimíra Sendreia podarilo zorganizovať viacdňový zájazd spoločného futbalového tímu zloženého z rómskych a nerómskych detí z Gemera na futbalový turnaj v srbskom meste Kragujevac. Súčasťou tímu boli aj rómske deti z reedukačného ústavu v Čerenčanoch, ktoré vytvorili partiu s deťmi kompletných rodín.

V uplynulých dvoch rokoch, najmä v roku 2008, sa do antirasistických aktivít zapájal SFZ, o čom svedčí podpora aktivitám v rámci najvyššej súťaže Corgoň liga či účasť futbalového tímu SFZ na I. ročníku Turnaja BLMF proti rasizmu, ale aj ďalšie aktivity. SFZ tiež poskytol priestor predstaviteľom LPR na fórach, kde tí prednášali futbalovým rozhodcom (Trenčianske Teplice) či delegátom futbalových zápasov (Bratislava).

SFZ venoval posledné dvoje finále Slovenského Pohára 2008 i 2009⁹³ boju proti rasizmu. Na oboch dueloch (Artmedia Petržalka – Spartak Trnava či Artmedia Petržalka a MFK Košice) boli prezentované antirasistické odkazy, či už prostredníctvom transparentov, v rámci vyhlásení hlásateľov, a v roku 2009⁹⁴, sa divákovi priamo z ihriska prihovorili aj kapitáni oboch tímov. Rovnako počas oboch ročníkov si futbalisti obliekli tričká s antirasistickým sloganom.

Do antirasistických aktivít sa už dlhodobo zapája aj **Súkromná Základná Škola Harmónia** v Bratislave a **klub Fair Play Slovenského olympijského**

93 <http://futbal.rasizmus.sk/2008/05/01/finale-sp-v-uchu-motta-vykopnime-rasizmus-zo-stadionov/>

94 <http://futbal.rasizmus.sk/2009/05/22/futbalisti-artmedie-a-mfk-kosice-proti-rasizmu/>

výboru. Medzi ich pravidelné iniciatívy patria multikultúrne turnaje pre žiakov a žiačky zo základných škôl, domácich i zahraničných. Jeden z turnajov, s názvom “Futbal (vždy) víťazi”⁹⁵ sa uskutočnil v marci 2009 s podporou amerického veľvyslanectva, FARE, FC Armedie Petržalka a SFZ. Podobný turnaj sa konal aj v rámci FARE Action Week 2009 s názvom – Give Peace a chance, ktorý bol obohatený aj o diskusie.⁹⁶

Pri spomínaní pozitívnych iniciatív nemôžeme zabudnúť na aktivity samotných futbalových fanúšikov. Okrem Ultras Trenčín a Ultras Trenčianskej Teplej, ktorí sa aktivizujú už dlhodobejšie, svoj hodnotový postoj vyjadrili aj ďalšie skupiny. Jednou z nich je fan klub MFK Topoľčany, ktorého členovia sa v roku 2009 na zápase 6. kola II. Ligy Západ proti AFC Nové Mesto nad Váhom, prezentovali transparentom s jasným antirasistickým odkazom.⁹⁷

Ďalším pozitívnym impulzom bola spoločná akcia fanklubov FK Senica a Yellow Blue Supporters z DAC 1904 Dunajská Streda, ktorí pred ligovým duelom DAC Dunajská Streda a FK Senica medzi sebou odohrali priateľský zápas.⁹⁸ Počas zápasov DAC 1904, či už doma alebo vonku, sme svedkami xenofóbnych a silne nacionalistických prejavov, preto je zblížujúci čin oboch fanklubov veľmi cenným javom.

Fanúšikovia DAC podarovali Seničanom na znak priateľstva šál v oboch jazykoch.

Špecifickým príkladom bol vznik futbalového tímu Ľudí proti rasizmu, pôsobiaci v Bratislavskej lige v malom futbale (BLMF) od začiatku sezóny 2009/10. Ide o tím, ktorý má ambíciu stať sa multikultúrnym. V jeho drese sa doposiaľ

95 <http://futbal.rasizmus.sk/2009/03/22/futbal-vzdy-vitazi-stop/>

96 <http://futbal.rasizmus.sk/2009/11/23/prehľad-aktivít-v-ramci-fare-action-week-2009-na-slovensku/>

97 <http://futbal.rasizmus.sk/2009/09/12/zocharski-fans-proti-rasizmu/>

98 <http://futbal.rasizmus.sk/2009/11/22/mozny-liek-na-nacionalizmus-ukazali-fankluby-senice-a-dac/>

objavilo niekoľko zástupcov menšín vrátane spomínaných dvoch rómskych chlapcov. Cieľom LPR je tím doplniť o viacerých zástupcov menšín, aby bol ešte rozmanitejší a v rámci ligy, ktorú hrá približne 500 hráčov dokazoval, že vo futbale ani v spoločnosti by sa nemali robiť rozdiely pre národnosť, farbu pleti, či náboženstvo. Tím LPR vznikol vďaka spolupráci OZ LPR a BLMF, naštartovanou úspešnými turnajmi v rokoch 2008 a 2009.⁹⁹

Roky 2008 a 2009 z hľadiska pozitívnych iniciatív možno označiť za plnohodnotné a úspešné. Popri už aktívnych organizáciách sa objavilo aj niekoľko nových iniciatív. Významným pozitívom je nárast aktivít z radov fanúšikov, ktorých aktívny prístup a vyjadrenie názoru je dôležitou protiváhou krajne pravicovým a rasistickým incidentom a prejavom na tribúnach štadiónov. Prísľubom pre budúcnosť sú najmä iniciatívy LPR s BLMF a s FK Inter Bratislava.

99 <http://futbal.rasizmus.sk/2009/08/10/futbalovy-tim-ludia-proti-rasizmu-v-premiere-podlahol-ale-aj-tak-zvitazil/>

5 Záver

Súbor dát, ktorý sa LPR podarilo zhromaždiť v rámci monitoringu prejavov intolerancie na futbalových štadiónoch v rokoch 2008 a 2009 môže slúžiť ako impulz pre pokračovanie v ich odstraňovaní nielen pre tretí sektor, ale najmä kluby, fankluby, SFZ i políciu. LPR v tomto období viackrát aj v médiách upozornilo na prejavy rasizmu voči africkým, juhoamerickým futbalistom tmavej farby pleti či na snahy niektorých politikov spolitizovať zápasy na etnickej strune. Zároveň sa ako partner európskej siete FARE podieľalo na podpore či spoluorganizovaní viacerých aktivít v boji proti rasizmu a intolerancii či na podporu rôznosti vo futbale. Snažilo sa v rámci týchto aktivít nevynechať zástupcov menšín, ktoré vníma ako neoddeliteľnú a cennú súčasť tejto spoločnosti. Napriek zreteľnému ústupu otvorenej propagácie neonacizmu zo štadiónov prostredníctvom symbolov nemožno tvrdiť, že počet sympatizantov neonacistického hnutia medzi subkultúrami chuligánov a ultras na Slovensku klesol. Prispieť k tolerantnejšiemu prostrediu na štadiónoch je možné nielen skvalitnením štadiónov. Prejavy intolerancie časti fanúšikov sú závislé od tolerance organizátorov zápasov k nim. Zodpovedné zložky klubov, SFZ s pomocou polície musia vyselektovať z radov svojich vlastných fanúšikov rasistov a inak neznášateľných ľudí, a nie intoleranciu ignorovať v obave, že skupiny šíriace nenávisť prestanú na ich štadión chodiť. Predovšetkým je však potrebné uplatňovať aktívny prístup a snažiť sa o komunikáciu s fanúšikom. Kompetentné orgány (kluby, SFZ, DK SFZ, ULK) by mali otvorene pomenovať rasizmus i ďalšie prejavy intolerancie a vystupovať proti ich šíriteľom rázne, nielen vo formálnej, deklaratívnej rovine.

6 Literatúra

Smolík, J.: Fotbalové chuligánství – „Historie, teorie a politizace fenoménu“.
Zdeněk Plachý – vydavatelství a nakladatelství, Karlovy Vary, 2008.

7 Pramene

Rasizmus 2008

<http://futbal.rasizmus.sk/2008/03/06/vyhlasenie-lpr-a-sfz/>
<http://futbal.rasizmus.sk/2008/03/13/lembakoali-pomozme-kym-nie-je-neskoro/>
<http://www.profutbal.sk/spravy/?id=57905>
<http://futbal.rasizmus.sk/2008/04/02/disciplinarna-komisia-sfz-musi-jasne-pomenovat-rasizmus/>
<http://danilov.blog.sme.sk/c/141956/V-Ziline-hrali-podla-prejavov-domacich-fanusikov-futbal-aj-opice.html>
<http://www.denniksport.sk/article/69177/dva-roky-vazenia-a-kontumacia>
<http://danilov.blog.sme.sk/c/142143/Africky-futbalista-v-Corgon-lige-kricia-na-mna-ako-na-opicu.html>
<http://futbal.rasizmus.sk/2008/04/10/sfz-odsudil-rasizmus-na-adresu-nianga-a-guedeho/>
<http://futbal.rasizmus.sk/2008/04/20/na-zapase-artmedia-slovan-juzanska-vlajka/>
<http://futbal.rasizmus.sk/2008/08/11/rasisticke-hukanie-na-hraca-zlatych-moraviec/>
<http://www.belasaslachta.sk/sk/news/288/Vyjadrenie-OZ-BS.html>
<http://www.profutbal.sk/spravy/index.php?clanok=63266>
<http://rastislavtoth.blog.sme.sk/c/160845/Belasi-idioti.html>

Rasizmus 2009

<http://futbal.rasizmus.sk/aktivity/>
<http://futbal.sme.sk/c/5062877/polsko-otvorilo-antirasisticke-centrum.html>
<http://futbal.rasizmus.sk/2009/04/08/uz-aj-gueye-vie-ako-chuti-rasizmus-v-corgon-lige/>
<http://futbal.rasizmus.sk/2009/04/09/tlacova-sprava-oz-lpr-gueye-tercom-rasistických-urazok/>
<http://trnava.sme.sk/c/4386764/fanusikovia-slovana-besneli-hadzali-kamene-na-hracov.html>
<http://www.mskzilina.sk/include/showman.php?id=83>
<http://zilina.sme.sk/c/4968088/na-futbalistu-adauta-v-kosciach-hucali-ako-na-opicu.html>

<http://www.profutbal.sk/clanok77105.htm>
<http://www.futbalsfz.sk/uradne-spravy/radn-sprva-7-1307/>
<http://zilina.sme.sk/c/4985847/adauto-rasisti-neublizia-mne-ale-svojmu-klubu.html>
<http://sefcik.blog.sme.sk/c/201712/Hanbil-som-sa-jak-pes.html>
<http://danilov.blog.sme.sk/c/201861/Respekt-za-nerespektovanie-rasizmu-pre-komentatora-Hustesk.html>

Antisemitizmus

<http://vasilij23.webovastranka.sk/file/813/1814>
<http://www.ultrasspartak.sk/main.php?page=chorale>
<http://www.youtube.com/watch?v=cjyRNNqyeso>
<http://www.sme.sk/c/3383638/slovanisti-budu-mat-cudnu-party.html>
<http://trnava.sme.sk/c/4386764/fanusikovia-slovana-besneli-hadzali-kamene-na-hracov.html>
<http://futbal.rasizmus.sk/2009/10/27/monitoring-derby-zapasu-slovan-trnava/>
<http://www.futbalportal.sk/index.php?page=komentare&id=13521>

Nacionalizmus 2008

<http://www.sme.sk/c/3997852/belousovova-chce-aby-futbalovy-zvaz-presetril-zapas.html>
<http://dnes.atlas.sk/slovensko/verejna-sfera/215715/lpr-vyhlasenia-belousovovej-o-fanusikoch-dac-su-jednostranne>
<http://www.ultrasspartak.sk/main.php?page=clanky&id=194>
<http://mariannovak.blog.sme.sk/c/169515/Kto-chce-teraz-popriet-trnavsky-extremizmus.html>
<http://www.pluska.sk/sport/nechutne-divadlo-3.html>
<http://futbal.rasizmus.sk/2008/10/29/dve-tvare-fare-action-weeku-v-corgon-lige/>
<http://futbal.sme.sk/c/4154358/kriticky-zapas-si-vyziadal-desiatky-zranenych.html>
<http://kocur.blog.sme.sk/c/171331/Fasisti-na-futbale-Slovenski.html>

Nacionalizmus 2009

<http://futbal.rasizmus.sk/2009/04/13/madarske-vlajky-takmer-zmizli-nacionalizmus-nie/>
http://www.minedu.sk/data/USERDATA/Sport/SLEG/2008_479_Zakon.pdf
<http://www.ultrasspartak.sk/main.php?page=clanky&id=293>
<http://www.sns.sk/clanky/rafael-rafaj-reagujeme-na-vytrznosti-a-nepokoje-v-ostatnych-dnoch-1299.html>
<http://futbal.rasizmus.sk/2009/04/22/slovan-dac-bez-rasizmu-zato-s-nacionalizmom/>
<http://aktualne.centrum.sk/sport/futbal/clanek.phtml?id=1180041>
<http://sportky.topky.sk/c/34833/nitra-s-dstredou-nezavahala>
<http://futbal.rasizmus.sk/2009/10/09/ultras-dac-tiez-nechapu-posolstvo-krala-stefana/>
<http://www.profutbal.sk/clanok62616.htm?1255112279>
<http://futbal.rasizmus.sk/2009/11/22/mozny-liek-na-nacionalizmus-ukazali-fanklubby-senice-a-dac/>
<http://farenet.org/default.asp?intPagelD=7&intArticleID=2055>
Iné prejavy intolerancie
<http://futbal.rasizmus.sk/2009/04/08/uz-aj-gueye-vie-ako-chuti-rasizmus-v-corgon-lige/>
<http://futbal.rasizmus.sk/2009/10/27/monitoring-derby-zapasu-slovan-trnava/>

http://www.belasaslachta.sk/galeria/galeria.php?album=slovan_tt_jesen09
<http://www.ultrasspartak.sk/main.php?page=clanky&id=314>
<http://futbal.rasizmus.sk/2009/10/27/monitoring-derby-zapasu-slovan-trnava/>
http://www.belasaslachta.sk/galeria/galeria.php?album=slovan_tt_jesen09
<http://www.ultrasspartak.sk/main.php?page=clanky&id=314>
<http://futbal.rasizmus.sk/2009/10/27/monitoring-derby-zapasu-slovan-trnava/>
<http://www.youtube.com/watch?v=I0URdewWix0>

Neonacizmus

<http://rs.ultras.sk/stsp/080402.htm>
<http://www.puchov.sk/?aktualita=706-osem-osem-osemdesiat-osem>
<http://futbal.rasizmus.sk/2009/05/20/dvaja-z-kosicky-ch-ultras-propagovali-fasizmus/>
<http://futbal.rasizmus.sk/2009/05/21/finale-sp-kosicki-ultras-a-heil-hitler-alias-88/>
<http://hooligans.cz/showpage.php?name=archiv>
<http://korzar.sme.sk/c/5047353/partizan-si-na-lokomotive-nezgustol.html#ixzz0dG4DWLej>

Pozitívne iniciatívy:

<http://futbal.rasizmus.sk/2008/10/28/turnaj-blmf-proti-rasizmu-vrchol-%E2%80%9Cfare-action-weeku%E2%80%9D-na-slovensku/>
<http://www.sme.sk/c/4143107/aktivisti-vytiahli-do-boja-proti-nenavisti-k-homosexualom.html>
<http://futbal.rasizmus.sk/2008/10/29/dve-tvare-fare-action-weeku-v-corgon-lige/>
<http://www.mondialiantirazzisti.org/mondiali/index.php>
<http://futbal.rasizmus.sk/2008/07/14/kokavania-sa-na-mondiali-antirazzisti-nestratili/>
<http://futbal.rasizmus.sk/2009/11/23/prehľad-aktivit-v-ramci-fare-action-week-2009-na-slovensku/>
<http://futbal.rasizmus.sk/2009/10/18/na-turnaji-proti-intolerancii-osobnosti-sklonovali-aj-ms-v-af-riku/>
<http://futbal.rasizmus.sk/2008/05/01/finale-sp-v-uchu-motta-vykopnime-rasizmus-zo-stadionov/>
<http://futbal.rasizmus.sk/2009/05/22/futbalisti-artmedie-a-mfk-kosice-proti-rasizmu/>
<http://futbal.rasizmus.sk/2009/03/22/futbal-vzdy-vitazi-stop/>
<http://futbal.rasizmus.sk/2009/11/23/prehľad-aktivit-v-ramci-fare-action-week-2009-na-slovensku/>
<http://futbal.rasizmus.sk/2009/09/12/zocharski-fans-proti-rasizmu/>
<http://futbal.rasizmus.sk/2009/11/22/mozny-liek-na-nacionalizmus-ukazali-fanklub-y-senice-a-dac/>
<http://futbal.rasizmus.sk/2009/08/10/futbalovy-tim-ludia-proti-rasizmu-v-premiere-podlahol-ale-aj-tak-zvitazil/>

Médiá o prípade Aduauto

<http://futbal.rasizmus.sk/2009/08/12/obitou-rasistického-hukania-v-corgon-lige-aj-adauto/>
<http://zilina.sme.sk/c/4968088/na-futbalistu-adauto-v-kosiciach-hucali-ako-na-opicu.html>
<http://denniksport.sk/article/101165/rasistom-pojde-po-krku-policia>
<http://www.profutbal.sk/clanok77105.htm>
<http://www.futbalsfz.sk/uradne-spravy/radn-sprava-7-1307/>
<http://zilina.sme.sk/c/4985847/adauto-rasisti-neublizia-mne-ale-svojmu-klubu.html>

LPR v médiách po jednostrannom vyhlásení

Belousovovej, júl 2008

<http://www.profutbal.sk/clanok62616.htm>

<http://dnes.atlas.sk/slovensko/verejna-sfera/215715/>

[lpr-vyhlasenia-belousovovej-o-fanusikoch-dac-su-jednostranne](#)

www.spectator.sk%2Farticles%2Fview%2F32519%2F10%2Flpr_belousovovas_statements_about_football_fans_were_one_sided.html

OZ Ľudia proti rasizmu (OZ LPR) sa od roku 2006 venuje monitoringu prejavov intolerancie a nenávisťi najmä na štadiónoch v najvyššej futbalovej súťaži Corgoň liga, Slovenskom pohári, medzinárodných súťažiach, ale aj v nižších ligách. Informácie o svojich kampaniach proti intolerancii vo futbale ako aj výstupy z monitoringu v rokoch 2008 a 2009 OZ LPR zverejňovalo na webovej stránke www.futbal.rasizmus.sk/monitoring a ich zhrnutie ponúka táto Správa.

Správa voľne nadväzuje na monitoring prejavov intolerancie publikovaných v dokumente **ULTRAS 2007**, dostupnom na www.futbal.rasizmus.sk/dokumenty.